

BRAZILIOJE
PRADĖTA
ŽEMĖS
REFORMA

J. ŠATORIUS

Vasario pradžioje prezidentas Goulart pasirašė dekretą, kuris numato išdalinti žemės plotus jos norintiems ūkininkams. Jo įgalioti komisari, kaip tai numatyta šiame potvarkyje, pradėjo žemės dalinti abipus pagrindinių kelių po 10 km, pločio 1 abi puses kelio. Pirminiai bandymai buvo atlikti Minas Gerais valstijoje, tačiau žemių savininkai tokiai žemės reformai labai griežtai pasipriešino; jie kaltino centro valdžią, kad tai esąs Brazilijos komunistinis masinis. Keliose vietose įvyko susirėmimų tarp žemės savininkų ir naujakurių. Šių nesusipratimų pasekoje žemės reformos vykdymas buvęs laikinai sustabdytas.

Apie žemės dalinimą "O Journal", išėjęs Rio de Janeiro mieste, vasario 19 d. taip rašė: "Para valstija buvo pirminė pasiūlysi federalinei valdžiai savo valstijos žemės plotus, kad juos išdalintų bežemiems ūkininkams; tačiau valstijos administracija pastatė sąlygą, kad žemės reformos vykdytojai duotų pakankamai

(Nukelta 1 psl.)

Mirė rašytojas
dr. Julius Kaupas

* RAŠYTOJAS IR GYDYTOJAS JULIUS VIKTORAS KAUPAS mirė Chicagoje kovo 1 d. Palaidotas Detroite kovo 5 d.

Staigi ir netikėta jauno gydytojo - literato mirtis (1920-1964) išplėšė iš mūsų tarpo intelektualinę pajėgą, kurios netekimas tikrai skaudus visai lietuvių išeivijai.

Tai būta nepaprastai įvairiaspalvės asmenybės. Šalia medicinos mokslų, užbaigtų Lietuvoje ir papildytų Tuebingeno universitete, mokytasi dar Freiburge meno - tapybos srityje. Šalia to - studijuota filosofija ir literatūra.

Be aktyvaus reišikimosi spaudoje, daugiausia literatūrinėmis temomis, buvo išleistas premijuotas pasakų ir fantastinių istorijų rinkinys "Daktaras Kriptukas pragare".

Literatūros kritikos straipsniai daugiausia būdavo pasirašomi Coppeliaus vardu.

Liet. Enc. Kaupo kritiką laikė idealistine. Jis buvęs "tam tikra prasme moralistas, grožį siejęs su gėrio ir idealo sąvokomis".

LIŪDNOS GALIMYBĖS VIETNAME

JAV UŽSIENIO POLITIKOS PROBLEMA NR. 1 — KOVA PIETRYČIŲ AZIJOJE TOLIAU PLAČIAI DISKUTUJAMA AMERIKOS SPAUDOJE. — BANDYMAS PRAPLĖSTI KARĄ Į ŠIAURINĮ VIETNAMĄ 1961 METAIS PASIBAIGĖ LYGIAI TAIP PAT, KAIP KIAULIŲ ILANKOS INVAZIJA KUBOJE: PER MAŽAI TAM BUVO SUTELKTA JĖGŲ.

Vytautas Meškauskas

Prezidentas Johnsonas savo spaudos konferencijoje pareiškė, kad per daug spekuliuojama apie karinę padėtį Vietname ir ji vertinama per pesimistiškai, tačiau jis nepaminėjo jokių faktų tam savo teigimui paremti. Administracijai palankus kolumnistas James Reston dėl to pastebėjo, kad administracija pati yra kalta už tas spekuliacijas ir pesimizmą. Esą, prezidentas pagrasinęs komunistams, pats nebūdamas tikras, ar jis tuos grasinimus galės realizuoti. Čia Reston turi galvoje prezidento vasario 21 d. pareiškimą San Francisco, kad komunistai veda labai pavojingą žaidimą (deeply dangerous game).

Iš to, ir iš pasirodžiusių komentary, kad šiauriniame Vietname padėtis yra nepavydėtina, buvo daroma išvada, kad Washingtonas yra linkęs išplėsti karo veiksmus į komunistų valdomas teritorijas. Šioje vietoje jau prieš metus nurodėme, kad nelogiška reikalauti iš vietnamiečių kovoti prieš komunistinius partizanus, jei Washingtonas pats siekia taikingo sugyvenimo su komunistais. Palikus kovos iniciatyvą komunistams, susidaro tokia padėtis, kad Pietų Vietnamui reikia turėti, -- pagal James Restoną, tarp 10 ir 20 kartų daugiau kariuomenės, kad apgynus tas vietas, kurias komunistai gali užpulti. Padėtis pasikeistų, jei komunistai nebūtų tikri, kad jų pačių teritorija yra nepaliečiama. Tada ir jie turėtų griebtis atitinkamų priemonių savo gyvybinių centrų apgynimui ir tik tada jie galėtų prieiti minties, kad gal kariauti ir neapsimoka. Tik tada ir pietiniams vietnamiečiams kova galėtų pasirodyti logiška ir verta aukų.

Savaime aišku, toks karo išplėtimas padidina ir riziką, kad lokalinės reikšmės veiksmai galėtų išsipletoti į totalinį karą. Ypatingai kai kalbos apie "deeply dangerous game" privėdė prie Pekino ir Maskvos viešų pareiškimų, kad Raudonoji Kinija ir Sovietų Sąjunga nepaliks savo partizanų jų likimui.

Jei iš tikro prezidentas taip grasino, nebūdamas tikras, ką jis darys, tai jis padarė blogą žaidimą politinėje šachmatų lentoje. Jei karas ir po gynybos sekretoriaus McNamaro apsilankymo Saigone nebus išplėstas į komunistinių kaimynų teritorijas,

Maskva ir Pekinas galės teigti, kad... Washingtonas išsigando jų grasinimo.

Čia reikia pastebėti, kad idėja perimti karo veiksmus į šiaurinį Vietnamą nėra visai nauja. JAV kariniuose sluoksniuose ji jau buvo puoselėjama nuo pat partizaninio karo Pietų Vietname pagyvėjimo -- 1959 metų. Tada JAV brigados generolas Edward Lansdale, kuris faktiškai numalšino bolševikų partizanų (Huk) sukilimą (1946-1954 m.m.) Filipinuose, įrodinėjo savo viršininkams, kad kovojant su partizanais reikia laikytis jų pačių taktikos.

Lansdale tikino savo pažinros teisingumu kariuomenės slaptosios tarnybos viršininką generolą leitenantą Turdeau, kuris

manė, kad tai ir yra vienas iš uždavinių JAV kariuomenės Special Forces daliniams.

Idomu, kad tam planui "pernešti" karą į Š. Vietnamą pritarė ir Valstybės Departamento planavimo šefas prof. Walt W. Rostow, kuris jį rekomendavo prezidentui J.F. Kennedy. Pasak Rostową, partizaninis veikimas šiauriniame Vietname būtų panašus į "alyvos lašo" išsiplėtimą: partizanai įsistiprintų atskiruose punktuose, kurie vėliau susiliėtų į platesnę teritoriją! 1961 m. liepos mėn. gen. Landsdale gavo leidimą į šiaurinį Vietnamą pasiųsti 2,000 proamerikietiškių partizanų, daugumą vietnamiečių, bet jų tarpe buvo ir amerikiečių. Tačiau komunistinis režimas buvo šiauriniame Vietname taip sustiprėjęs ir gerai organizuotas, kad tie Landsdale vyrai negalėjo pasiekti gerųjų rezultatų. 85% jų žuvo ar pasimetė ir... Washingtonas tokių bandymų dar kartą pakartoti jau nebeįsivaizdavo. Savaime aišku, kad toks susilaikymas negalėjo pakelti vietnamiečių kovingumo.

Tačiau dabartinė padėtis, kurioje, pasak Eisenhowerį, amerikiečiai "atsidūrė tarp karo, (Nukelta 1 psl.)

Sovietinių konsulatų klausimas
nėra miręs

Mūsų institucijos, veiksnių ir visuomenė turi budėti

Spaudoje pasirodžius žinioms, kad JAV ir Sov. Sąjunga atnaujino kultūrinio bendradarbiavimo sutartį, labai nežymiai ir kukliai prasitarė, kad šalia to susitarimo lygia greta eina ir abiejų valstybių sutartis dėl konsularinių įstaigų praplėtimo. Tai yra tas pats projektas, kurio savo laikui buvo numatytas Chicagoje įsteigti Sov. S-gos konsulatą.

Besidžiaugiant gausiomis ir palankiomis kalbomis Vasario 16 proga, Washingtono laikraščiuose Star pasirodė straipsnis iš anksto įspėjantis, kad toji konsularinė sutartis susilauksianti tautinių grupių protestų, kurių vyriausybės žmonės, artėjant rinkimams, labai nemėgsta.

Sutarčiai ratifikuoti reikalingas dar Senato pritarimas. Pas sekretorius Harimanas apie pasitarimų eigą jau referavo Senatui užsienio reikalams komisiijai. Star rašo, kad sutarties įvykdymas didelis pasipriešinimas lauktinas iš R. Europos valstybių imigrantų tautinių grupių pusės. Ypatingai priešingai konsulatui steigimui Chicagoje. Tuo reikalu, esą, jau buvo kreiptasi į senat. Dirkseną ir Douglassą, nurodant, kad konsulatų steigimas reiškia tik dar vienos komu-

nistinės šnipų peryklos atgaivinimą.

Star ta proga pabrėžia, kad tautinių grupių susirūpinimas remiasi tuo, kad naujos sutarties sudarymas reikšias ne ką kitą, kaip JAV atsisakymą ką nors veikti R. Europos valstybių išlaisvinimui iš komunistinio jungo.

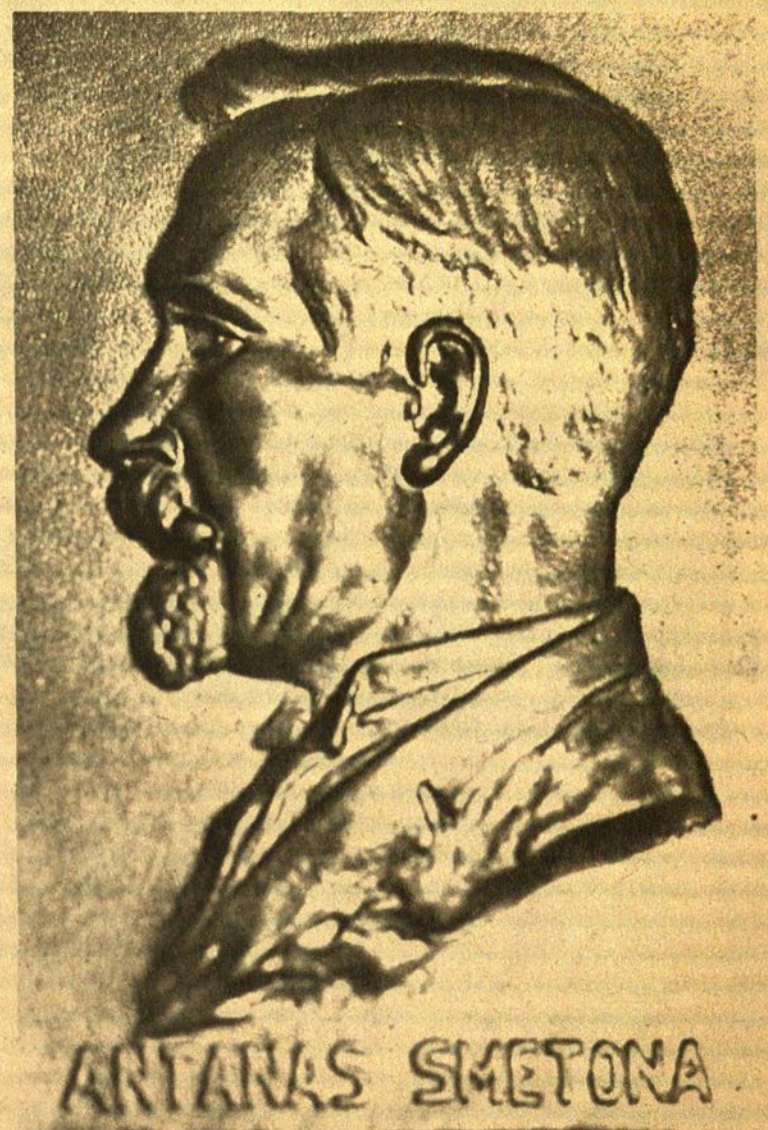
Kas naujo
Pasaulyje

* NIKITA CHRUSČIOVAS liko nepatenkintas, kai partijos ideologas Suslovas, paruošęs raportą Raud. Kinijos politikos reikalui, kartu paminėjo ir faktą, kad daugelis komunistinių partijų nepritaria griežtesnėms anti-Pekinui priemonėms. Paruošus sušvelninto raporto versiją, Chrusčiovui vėl ji atrodė žiauriai nepatinka. Rezultate -- Suslovo raportas nebeįvyko.

* JAMES RIDDLE HOFFA, kontraversinis ir teisingumo organams sunkiai suvirkšinamas unijų vadas, Chattanooga, Tennessee, teisme, pagaliau, buvo nušalintas 10 metų kalėjimo ir 10,000 dol. pinigine bauda. Jis buvo kaltinamas norėjęs paveikti teismo sprendimą vienoje Nashville miesto teisme vykusiame byloje.

* JTO PRIĖMĖ PLANĄ, kuriuo bus mobilizuojama neutralių valstybių daliniai taikos misijai Kipre. JAV tuoj pasisilūpė tą taikos korpusą pervežti savo lėktuvais. Pagal tą planą, kuriam veikti nustatytas ribotas 3 mėn. laikas, numatytas ir tarpininkas su uždaviniu sutaukinti Kipro graikus su turkais. To plano Sov. Sąjunga šį kartą nevetavo, nes jam pritaranti ir Makarios vyriausybė.

* GRAIKIJA, viena ištikimiausių JAV sąjungininkių, gavusi žymią paramą po II Pas. karo krašto ūkiui atstatyti ir išvengti komunistiniam pučui, šiandien atsuko prieš Amerikos politiką Kipro klausimu. Graikų demonstrantai Atenose jau šaukia, "jankiai grįžkit į Teksą!"... Sunku tiems jankiams remti graikus, supyks

Lietuvos prezidento Antano Smetonos bareljefas, sukurtas skulpt. J. Zikaro. ALT S-gos Clevelando skyriaus pirm. K.S. Karpiaus rūpesčiu naujai atliedintas bronzos dideliame kiekioje ir bus platintas ALT S-gos skyriuose. J. Carlos nuotrauka

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS
KLAUSIMĄ KELTI YRA SVARBIAUSIAS
LIETUVIŲ UŽDAVINYS

Paryžiaus lietuvių kolonijai minint Vasario 16 dienos šventę, min. S. Lozoraitis pasakė šią kalbą:

Susirinkome Lietuvos nepriklausomybės šventei švęsti, tai yra, praeičiai pagerbti, dabarčiai apžvelgti ir ateities viltims išreikšti. Einant mūsų himno žodžiais, praeitis yra mūsų stiprybės šaltinis, tiek tolimesnei, tiek artimesnei praeitis. Mūsų valstybinės tradicijos turi daugiau kaip 7 šimtmečius. Nežiūrint Lietuvos padalinimo, jos buvo palikusios tiek gyvos, kad 1918 metais, esant pirmajai atstatyti savo valstybę, mūsų tauta nedvejodama išreiškė valią pačiai valdytis. Nepriklausomybės atstatymo pasiskelbimas nebuvo tik formalus valstybinis aktas. Jis buvo taip pat tautinio subrendimo išraiška. Vien tik savo jėgomis mūsų tauta atkūrė ir sukūrė valstybę, socialinę, visuomenės santvarką, kurioje nebuvo vietos vidaus sukrėtimams ir dėka kurios mes galėjome su pasitikėjimu žiūrėti į ateitį. Ir jeigu mūsų nepriklausomame gyvenime buvo trūkumų, tai viena, būta geros valios juos šalinti, o antra, palyginus juos su dabar kuriamų dešimčių naujų

turkai. Remi turkus, pyksta graikai. Tas pats likimas Azijoje. Remi Indiją -- pyksta Pakistanas... ir t.t.

* JURI NOSENKO, neseniai į JAV pabėgęs sovietų KGB agentas, nesąs jau toks bevertis. Newsweek praneša, kad jis JAV saugumo organams jau teikęs virš 100 asmenų, dirbančių sovietinei KGB, sąrašą. Jame yra apskaitai prekybininkų, laikraštinių ir valdžios tarnautojų.

valstybių konvulsijomis, mūsų trūkumai buvo antraeiliai ir trečiaeiliai.

Šią laimingą raidą sovietų okupacija sustabdė ir, primedama Lietuvai komunistinę santvarką, nustūmė mūsų tautą į kolonialinės tautos padėtį.

Tačiau visos ateinančios žinios iš Lietuvos parodo, kad lietuviai krašte atsiliko prieš komunizmo spaudimą ir rusinimo pastangas, išsaugojo tas dvasios bei kultūros vertybes, kuris yra tikrasis, būtinas nepriklausomybės pagrindas. Tai žinome ne tik mes, bet ir svertiniai. Jeigu būtų kitaip, jei lietuviai krašte, kartu su latviais ir estais būtų nustoję rodyti tautinės gyvybės ženklus, -- niekas pasaulyje nebekalbėtų apie Lietuvos ir kitų dviejų Pabaltijo valstybių teisę būti nepriklausomomis. O juk apie tai vis dėlto kalbama ir niekas, išskyrus sovietus, mums to teisės neneigia.

Žinoma, keltas atgal į laisvę yra ilgas. Bet jis nėra uždarytas. Pirmiausiai, svarbu tai, kad praėjus beveik 20 metų nuo pasikutinio karo, tarptautinė padėtis nėra nusistovėjusi. Ypač gi Vakarų santykiai su sovietais, nežiūrint visų esančių Vakaruose iluzijų, palieka kaip buvę šėmpti. Pakanka prisiminti praėjusių metų įvykius, kad matytume, jog sovietai nesustoja provokuoti Vakarų Kuboje, Berlyne, visur, kur jie gali sudaryti pretekstų tarptautiniam sugyvenimui ardyti. Tai yra mums labai patenkimas reiškinys, nes, viena, jis primena Vakarams Sovietų Sąjungos agresingumą, kurio auka yra mūsų kraštas, o antra, sudaro mums palankesnes sąlygas Lietuvos nepriklausomybės klausimui kelti, kas yra pirmiausias užsienio lietuvių uždavinys. Šis

(Nukelta 1 psl.)

-- Ateik, gražuole, gyventi į mano žydintį rojų!...

Chicagos Lietuvių Moterų Klubo Vasario 16 minėjimo garbės stalas. Sėdi iš kairės: buv. pirm. A. Kazanauskienė, sekr. K. Austin, buv. pirm. L. Vanagaitienė, kalba garbės pirm. J. Daužvardienė, pirm. J. Giedraitienė, finansų sekr. M. Bulow ir buv. pirm. N. Gugienė. Chicagos Lietuvių Moterų Klubas kiekvienais metais iškilmingai švenčia Lietuvos nepriklausomybės minėjimus, kurie buvo pradėti prieš 18 metų, klubui pirmininkaujant L. Vanagaitienei.

Brazilijoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

techniškų priemonių naujakuriams. Tačiau centrinė valdžia nekreipė dėmesio į šiuos pasiūlymus. Faktai byloja, kad federalinė valdžia nenori tinkamai spręsti žemės reformos, kad be žemių ūkininkai galėtų tvirtai įsikurti gautose žemės sklypuose. Valdžia stengiasi išprovokuoti socialines krizes agituoama plačius gyventojų sluoksnius.

Vietoje to, kad vykdytų rimtą gyventojų apgyvendinimo planą, valdžia linkusi atimti žemes iš teisėtų savininkų, nemokėdama už jos atėmimą nė vieno cento. Tai yra "žemės reforma", kurią prezidento sekretorius Darci Ribeiro vadina "75 milijonų žmonių interesų gynyba" -- rašė O Jorنال.

Ne vien tik žemės reforma yra pribrendusi "žaliojo aukso" krašte. Taip pat ir dirbančiųjų atlyginimai, po 1963 m. 100% algų pakėlimo, buvo reikalingi naujo peržiūrėjimo. Šiam veiksmui išryškinti prezidentas Goulart atvyko iš sostinės Brasília į Rio de Janeiro prezidento rūmus Laranjeiras miesto dalyje. Visas vaidinimas buvo puikiai surežisuotas stebint spaudos ir TV atstovams. Prezidentas buvo asistuojamas Vyriausios Darbo Vadovybės štabo, ministrų kabineto narių bei artimiausių patarėjų. Visas aktas buvo palydėtas triukšmingų fešerėjų ir agitacijų. Pagal naują įstatymą pačios žemiausios algos yra pakeliamos 100% visose Brazilijos valstijose; taip pav. 1-sios zonos dirbantieji Guanabaro, Sao Paulo valstijose bei sostinėje Brasília gaus po 42,000,00 krizeirų. Iš šios sumos bus atskaitoma įvairioms institucijoms, kas yra nor-

malu visuose kraštuose. Tačiau Piau valstijos gyventojų minimumas tesieks 18,000,00 krizeirų. Nėra abejonės, kad tai šiek tiek pagerins dirbančiųjų padėtį, nors prieš pat algų pakėlimą kainos pakilo gana stačiai... Taip pav. šiuo metu Guanabaro valstijoje jautienos mėsos kg kainuoja apie 1,000,00 krizeirų, o sviesto kg. net ligi 1,400,0 krizeirų.

Prezidentas, pasirašydamas naująjį atlyginimų pakėlimo potvarkį, stengėsi prisigerinti dirbantiesiems: tuo pat metu Jango pasirašė ir ketvirtą įsakymą, kuriu privalėtų padėti išlaikyti dabartinį pragyvenimo lygį. Šie įsakymai yra:

* Visi Švietimo Ministerijos leidiniai, kaip privalomojo mokslo knygos ir kiti mokymosi reikmenys busia parduodami be pelno;

* Tekstilės pramonė įpareigojama nekelti kainų populiariems audiniams;

* Batų gamybos pramonei įsakoma nekelti kainų už pigią vaikų, moterų ir vyrų labiausiai perkamą avalynę ir

* Vaistų gamybos įmonės įpareigojamos spausdinti vaistų kainas ant įpakavimų, skiriamų mažmenų prekybai, šios kainos privaloma pranešti federalinės valdžios kontrolės tarybai. Apie šiuos potvarkius, kuriais

siekiama pagerinti dirbančiųjų būklę, Sao Paulo mieste išleistas dienraštis "Folha de Sao Paulo", savo vedamajame -- Mažiausio atlyginimo pakėlimas -- vasario 25 taip rašė: "Mažiausio atlyginimo pakėlimą sekė eilė įsakymų, kuriais administracija stengėsi parodyti, kad jai rūpi dirbančiųjų reikalai. Šie potvarkiai privalo padėti išlaikyti lygsvarą su kainų kilimu, kurios praryja algų pakėlimą. Tai yra girtina, bet pavėluota pastanga. Užsitęsęs algų padidinimo procesas sudrumstė nusistovėjusią kainų lygsvarą. Algų pakėlimas yra lygus išlaužtų durų uždarymui.

Visokių atveju administracija parodė, kad jai rūpi žmonių gerovė. Tačiau didžioji dirbančiųjų dalis būtų linkę gauti senas algas, jeigu kainos būtų išlaikomos normaliam lygį. G dabar algų pakėlimas tėra tik teoretinis. Valdžios pranešimai apie algų pakėlimą nieko negali apgauti: gi visi žino, kad valdžia yra bejėgė kovoti su infliacija, kuri bujoja dėl kruzeiro perkamosios galios nuvertinimo" -- rašė laikraštis.

Tačiau ir aršiausi Goulart kritikai privalėjo sutikti, kad prezidentas padarė tiek, kiek šiuo metu buvo įmanoma padaryti.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Dainuojam su Lione Juodyte

Esant dideliui pareikalavimui lietuviškų dainų.

LIONĖS JUODYTĖS
Naujas LP-1003 Albumas

jau išleistas

Gaunamas tose pačiose vietose, kur pirmosios Juodytės plokštelės buvo gaunamos.

Kaina \$5.00 viena.

Norintiems įsigyti dvi plokšteles:

Lione Jodis at Town Hall ir Dainuojame su Lione abi plokšteles už \$8.00.

Užsakant didesniais kiekiais, duodame nuolaidą.

Prašome siųsti užsakymus su čekiu:

Alex Mathews,
256 Union Avenue,
BROOKLYN II, N. Y.

Mutual Federal Bendrovės rekordas

4 1/2 %
MOKAME

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD -- CHICAGO 8, ILL.
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

Jei Jūs norite siųsti Jūsų pačių parinktus daiktus kaip dovanas į Lietuvą, arba užsakyti prekes, gaminamas USSR, kaip pav. automobilius, dviračius, siuvas masinas ir kt., kreipkitės į vieną seniausiai veikiančių ir patikimiausių firmų, turinčių

30 METŲ PATYRIMĄ

Atvykite arba rašykite į mūsų centrinę įstaigą arba kurį nors skyrių didesniame mieste.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

VYRIAUSIA ISTAIGA
GLOBE PARCEL SERVICE INC.
716 Walnut Street
Philadelphia, Pa. 19106
Arba kuris nors mūsų skyrius

UPTOWN BRANCH,
Philadelphia, Pa.,
632 West Girard Ave.
Walnut 5-8878

NEW YORK, N. Y.
48 1/2 E. 7th St.,
New York 3, N. Y.

CHICAGO, ILL.
4102 Archer Ave.,
Chicago 32, Ill.
FRontier 6-6399

DETROIT, MICH.
6446 Michigan Ave.,
Detroit 10, Mich.
TASHmoor 5-7560

BOSTON, MASS.
390 West Broadway
So. Boston 27, Mass.
ANDrew 8-8764

CLEVELAND, OHIO
7023 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio
UTah 1-0807

ROCHESTER, N. Y.
683 Hudson Ave.,
Rochester 21, N. Y.
BAker 5-5923

LOS ANGELES, CALIF.
3216 Sunset Blvd.,
Los Angeles 26, Calif.
NO 5-9887

SAN FRANCISCO, CALIF.
1236 -- 9th Avenue,
San Francisco 22, Calif.
OV 1-4229

PITTSBURGH, PA.
346 Third Avenue,
Pittsburgh 22, Pa.
GRant 1-3712

NEWARK, N. J.
263 Market Street,
Market 3-1968

BALTIMORE, MD.
3206 Eastern Avenue,
Baltimore 24, Md.
DI 2-2374

TRENTON, N. J.
730 Liberty Street,
Trenton, N. J.
LY 9-9163

MINNEAPOLIS, MINN.
217 E. Hennepin St.
Minneapolis 14, Minn.
FE 2-4908

HAMTRAMCK, MICH.
11415 Jos-Campau Ave.
Hamtramck 12, Mich.
TO 8-7940

ELIZABETH, N. J.
943 Elizabeth Avenue,
Elizabeth, N. J.
EL 5-7608

MIAMI, FLA.
2755 Biscayne Blvd.,
Miami 37, Fla.
FR 9-8712

MILLVILLE, N. J.
1701 W. Main Street,
Millville, N. J.
Tel. 825-1609

OMAHA, NEB.
5524 So. 32nd Street,
Omaha 7, Neb.
Tel. 731-8577

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! -- Mes apręgsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai.
MANHATTAN marškiniai,
LEE ir DISNEY skrybėlės.
Krautuvėje Jūs laukiami kasdien,
o sekmadieniais
nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausit geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuošimčių!
Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Vietname...

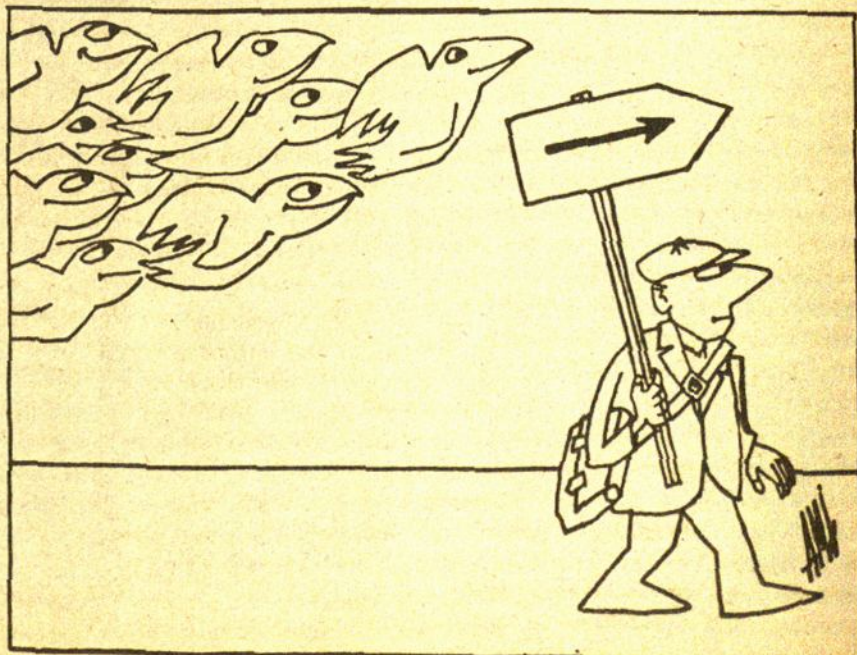
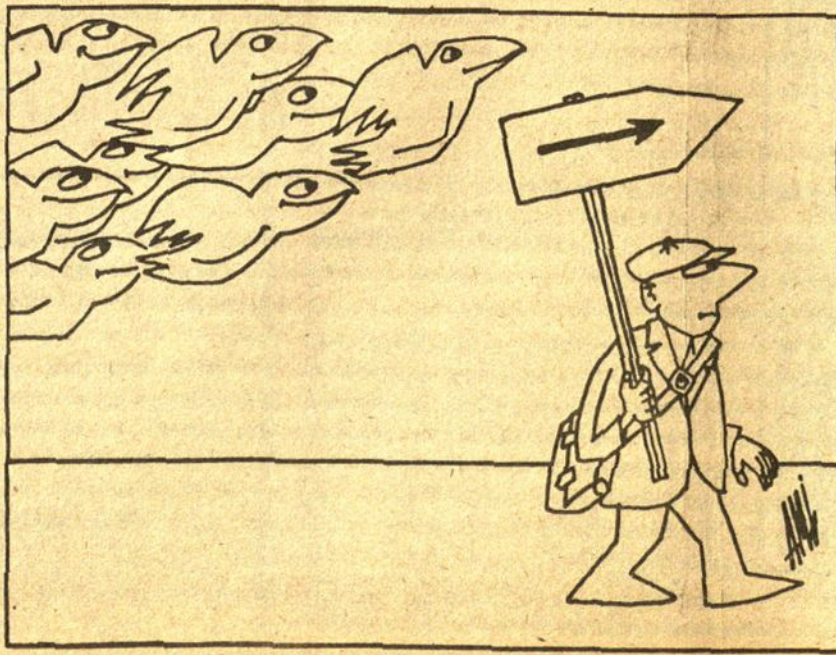
(Atkelta iš 1 psl.)

kurio negali laimėti ir taikos, kurios negali priimti", verčia vėl ką nors daryti. Reikia, kalbant su New York Herald Tribune vedamuoju, griežtiškas ko nors naujo, to, kas iki šiol dar nebuvo išbandyta.

Bet tie kiti metodai, ar tai būtų praplėstas Lansdale bandymo pakartojimas, ar laivyno blokada, ar bombardavimas iš lėktuvų, nebus labai populiarūs JAV viduje. Nepopuliarus būtų ir pasitraukimas. Už tat National Review spėja, kad prezidentas Johnsonas stengsis savo sprendimą nuleisti iki lapkričio mėnesio rinkimų. Tačiau klausimas, ar taip ilgai dar bus galima iš viso delseiti.

* FRASER WILKINS, JAV ambasadorius Kipre, atvykęs pasitarimams su prezidentu Johnsonu, spėjama, į savo paskyrimo vietą nebegrįš. Viena, kad jis jaučiasi fiziniškai išsemtas, antra, JAV vyriausybė mano tuo parodydysianti Makarios vyriausybę, kad nepritariama jos politikai.

GALVOSUKIS 19 Nr.

Tarp šių dviejų piešinių yra septyni skirtumai. Pabandykite surasti. Atsakymas bus kitame numeryje.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

BENDRO TAUTOS IDEALO SIEKUSIAM

Žiaurioji okupacija mūsų tėvynėje pareikalavo iš lietuvių tautos begalės aukų, kurios rado sau amžiną poilsį ne vien savo tėvynės lietuviškoje žemėje, bet ir tolimame Sibire tremtyje, o taip pat ir demokratinio pasaulio kraštuose.

To pasekoje svetimi šalti kapai priglaudė ir vieną iš pirmųjų nepriklausomos Lietuvos valstybės kūrėjų -- pirmąjį ir paskutinį Lietuvos prezidentą Antaną Smetoną, nuo kurio tragiškos mirties sausio 9 dieną suėjo 20 metų.

Lietuvių išeivijos spauda šį įvykį daugumoje jau atžymėjo, o Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skyriai šiai sukakčiai tinkamai atžymėti ruošia minėjimus - akademijas, kviesdami dalyvauti visas lietuvių organizacijas.

Antanui Smetonai, kaip ir kiekvienos valstybės pirmajam prezidentui, teko ne tik perimti nepriklausomos valstybės vairą, bet prieš tai daug ir ilgai pasidarbuoti savo tėvynės laisvės atkūrimo darbe, ka jis daugiausia atliko savo gabia plunksna spaudoje.

-- "Jau 1907 m. A. Smetona drauge su J. Tumu mėgino suspiesti nerevoliuciskai nusistatčiusią šviesuomenę, žmones, beskiriančius savo jėgas ne tiek bendrai politinei kovai, kiek kasdieniniam, visuomenei apčiuopiamam naudos darbui, daugiausia kultūrinei veiklai" -- rašė prof. M. Biržiška (Lietuvių Tautos kelias, 153 psl.).

1905 m. įvykęs Vilniaus Seimas aiškiai parodė, kad tautiškai atgijusiai mūsų tautai vis dar trūko vienybės, bendro idealo. Lietuviai veikė pasiskirstę partijomis, kurios dažniausiai nekentė viena kitos. Tai matė A. Smetona ir J. Tumas, patys dalyvavę Vilniaus Seime. Ir tuose mūsų tautos važuose, anot rašytojo A. Merkelio, pirmiausia brenė vienybės idėja, kuri jungė visus lietuvius bendram tautinės kultūros darbui.

Vėliau, jau nepriklausomybė atgavusioje savo tėvynėje A. Smetona, būdamas prezidentu, rūpinosi ir į platų pasaulį iškeliauvusiais lietuviams, ieškodamas būdų svetur juos jungti. "Mums lietuviams, negausingiems esant, labiau, nekaip kitiems pravartu domėtis savo tautiečiais, atskirtais nuo Laisvosios Lietuvos ar šiaip kur toli nuo jos likimo numestais", rašė jis (Pasaulio lietuvių, 1935 m.).

A. Smetona taip pat įrodinėjo, kad ir kariuomenė nėra uždaras organizmas, ji daugybę gijų siejasi su visuomene, su visa tauta. "Jei norime, kad kariuomenėje būtų drausmė ir susiklausymas, tautų dorybių neturi stigti visuomenėje", -- sakė A. Smetona.

Šio tauraus Lietuvos valstybės vyro, kuris tautos idealus laikė aukščiau visų partijų, siekdamas vispusiškos tautinės vienybės, pirmojo ir paskutinio Lietuvos prezidento Antano Smetonos 20 m. mirties atminimui pagerbti pagrindinį minėjimą-akademiją ruošia Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Centro Valdyba š.m. gegužės 3 dieną Statler viešbuty, New Yorke.

E. Čekienė

Lietuvos Nepriklausomybės klausimą kelti yra...

(Atkelta iš 1 psl.)

mūsų susirinkimas yra vienas iš daugelio įrodymų, kad tas klausimas yra gyvas.

Šia proga aš pagarbiai miniu didįjį lietuvių, viena Lietuvos nepriklausomybės kūrėjų, Respublikos Prezidentą Antaną Smetoną, nuo kurio mirties tremtyje yra suėję 20 metų.

Tesdamas savo kalbą ir kreipdamasis į sveitintuosius, S. Lozoraitis pasakė prancūzų kalba:

Šis Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimas, kuriame greta Paryžiaus lietuvių kolonijos dalyvauja gausūs Lietuvos draugai svetimaučiai, vyksta dviejų jausmų įtakoje -- liūdesio ir vilties. Kodėl mes liūdimės yra visuotiniai žinoma. Nuo daugelio metų mūsų kraštui yra smurtu primesta sovietų okupacija ir komunistų priepaūda. Bet kuri laisvė yra jame sunaikinta ir kiekvienas tautinio ar tikybinio jausmo pasireiškimas slopinamas. Sovietų daroma Lietuvai neteisėbė ypačiai išryškėja, palyginus dabartinę Lietuvos padėtį sutarp tautinio gyvenimo laisvame pasaulyje raida. Lietuvių tauta, kurios valstybinė tradicija siekia viduramžius, kuri tolimoje praeityje buvo daug prisidėjusi prie Europos gynimo nuo totorių antplūdžių, o po pirmojo pasaulinio karo, atstačiusi savo nepriklausomybę, buvo tapusi laisvųjų tautų bendruomenės garbingu nariu, -- tokia sena Europos tauta, kaip ir eilė kitų Centro ir Rytų Europos kraštų, yra nustočiusi laisvės sovietų smurto pasekmėje. O tuo pat metu Vakarai yra suteikę ne-

priklausomybę apie 60 Azijos ir Afrikos tautų bei tautelių, kurių dažnos neturi nei pagrindinių sąlygų pačioms valdytis, nei paprasčiausios civilizacijos.

Ir vis dėlto kartumas, kurį mums sukelia šitokia absurdiška padėtis, nenuslopina mūsų vilties. Mes pasitikime mūsų tautą, jos dvasinę jėgą, jos moraliniu pasipriešinimu sovietų priepaūdai bei įtakai, jos pasiryžimu išlikti gyvai ir atgauti savo laisvę. Mes tvirtai tikime Lietuvos teise į nepriklausomybę. Mes tikimės, jog civilizuotas pasaulis, jei ne dėl kitų priežasčių, tai bent savisaugos sumetimais, bus priverstas pašalinti politinį bei moralinį chaosą, kurį Sovietų Sąjunga yra sukūrusi ir kurią ji gilina nuolat ir visur, nuo Kubos iki Kipro, visur, kur jai yra progos naikinti laisvę ar palaikyti komunistinę vergiją.

Žinoma, Lietuvos ir kitų bolševizmo pavergtų kraštų išlaisvinimas sudaro istorinį procesą, kuris nebus trumpas. Tačiau jis gali būti pagreitinamas jei geros valios žmonės laisvajame pasaulyje nenustos kėlė savo balsą, reikalaujanti, kad lietuvių tautai ir 100 milijonų europiečių, esančių sovietų priepaūdoje, būtų sugrąžinta ta laisvė, kurią Vakarai yra dovanoję 300 tūkstančių žan-zibariečių.

Aš esu tikras, kad mūsų tautos siekis atgauti priklausantią jai vietą laisvųjų tautų bendruomenėje randa palankų atgarsį ypač Prancūzijoje, kurios didybė yra pagrįsta prisirišimu prie savo laisvės ir pagarba kitų laisvei. Todėl aš širdingai sveikinu čia esančius Lietuvos draugus prancūzus, o taip pat sovietų pavergtųjų tautų atstovus.

LTA Sambūrio susirinkime kalba dr. J. Dauparas. Prie stalo sėdi: Žvynys, Juodvalkis, Siliūnas, Valiukėnas, Uosis Juodvalkis, Andrašiūnas, Virpša.

Lietuvių Tautinio Akademinio Sambūrio susirinkimas

Š.m. vasario 29 d. Trinkausko svetainėje įvyko Lietuvių Tautinio Akademinio Sambūrio visuotinis narių susirinkimas. Sambūrio pirmininkas padarė apžvalgą

veiktį Sambūrio ribose. Daug atlikta, daug padaryta ir toliau taip bus dirbama. Jaunimas baigęs čia mokslus turėtų įsijungti į Sambūrio veiklą.

LTA Sambūrio pirmininkas Jonas Našiūnas ir susirinkimui sekretoriauęs Juozas Jurevičius.

nį pranešimą apie Sambūrio tikslus, uždavinius ir veiklą. Sambūris apima keletos tautiškių korporacijų narius. Sambūris savo veiklą daugiausia koncentruoja į Korpi Neo-Lithuania moralinę bei medžiaginę paramą ir lituanistinio švietimo rėmimą.

Švietimui paremti yra savo lėšomis išleides šiuos vadovėlius: L. Dambritno -- lietuvių kalbos sintaksę ir P. Pauliukonio -- Tautos Istorijos Mokymas. Be to vieną kitą lituanistinę mokyklą mokinį yra parėmus finansiskai. Sambūriui svarbu, kad studijuojantis lietuviškas jaunimas išlaikytų gyvas lietuviškas tradicijas.

Diskusijose paašikėjo, kad be minėtų remtinių dalykų reikėtų paremti taip pat skautus, žurnala Lituanus, leidžiamą Nepriklausomybės Talkos istorinę knygą apie Lietuvą anglų kalba ir t.t.

Dėl dalyvavimo politikoje susirinkimo dalyviai daugumoje pasisakė, kad Sambūris, būdamas apolitinis, neturėtų maišytis po jokias politines organizacijas.

Dėl persiorganizavimo į Filisterių Sąjungą Sambūris pasisakė neigiamai. Iki šiol vieningai dirbė visų tautiškių organizacijų dalyviai privalo ir toliau bendrai

Uosis Juodvalkis LTA Sambūrio susirinkime išdėstęs jaunųjų pageidavimus.

V.A. Račkausko nuotrauka

Bediskutuojant lituanistinius ir lietuviškus išlaikymo klausimus, į diskusijas įsijungė fil. A. Juodvalkis sūnus Uosis, kuris lanko lituanistinę mokyklą ir šiame susirinkime dalyvavo su tėveliu. Jaunasis U. Juodvalkis savo gražiu ir giliai išmastytu žodžiu papasakojo, kaip atrodo lituanistinė mokykla. Kokios tą mokyklą lankančiųjų nuotaikos ir ūpas. Uosiui atrodo, kad šiuo metu dar trūksta lituanistinės medžiagos. Yra daug rankraščių, kuriuos reikėtų išleisti atskiromis knygomis. Šeima yra pagrindinis šaltinis lietuvių išlaikyti, Lietu-

viška knyga yra ramstis lietuvių bei klestėti. Deja, ne visi tėvai tą supranta ir savo vaikams nepatūpina lietuviškų knygų, kurie laisvu laiku galėtų pasiskaityti. Jis esąs laimingas, kad jo tėvelis turi gražią lietuviškų knygų biblioteką, kuria jis naudojasi. Uosis nurodė, kad jaunimo labai mėgiama skaityti knyga yra Špalio -- Gatvės berniuko nuotykiai. Jaunimas, kuris tėvų prašomas skaityti lietuvišką knygą, neužmirš savo motinos kalbos ir liks ištikimas tėvynei Lietuvai. Uosis palinkėjo Sambūriui būti lietuviško jaunimo auklėtoju.

Šie lituanistinės mokyklos mokinio Uosio Juodvalkio tarti žodžiai visų susirinkimo dalyvių buvo giliai pergyventi. Jis davė daug gaivinančių vilčių, kad mums po vieną traukiantis iš šio pasaulio, ateis jaunoji karta su nemažesne energija tęsti mūsų pradėtus darbus, tęsti kovą už Lietuvos laisvę. Duok Dieve daugiau tokių Uosių -- lietuvių ir Lietuva gyvuos.

Fil. Vedegys daugiau, kaip 10 metų išgyvenęs Argentinoje, papasakojo apie tenykščias skurstančias lietuviškas mokyklas. Prašė, kad Sambūris iš savo ištekių jas paremtų. Argentinoje dešimkė yra didelis pinigais. Išgirdus tyruose šaukiantį balsą -- čia pat Sambūrio dalyviai sumetė \$24. Gal Sambūris suras ir kasoje keletą dolerių tam reikalui.

Baigus pašnekesius opiais sambūrio klausimais, susirinkimo dalyviai pasivaikino kavute.

J. Jurevičius.

Pats skaityk ir kitus
ragink prenumeruoti
DIRVĄ

Donelaičio lituanistinės mokyklos vedėjas Julius Širka atidaro Vasario 16 minėjimą.

Vasario 16 minėjime Donelaičio lituanistinė mokykla Chicagoje suvaidino sceną iš Balio Sruogos "Giesmė apie Gediminą".

V. Noreikos nuotrauka

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA -- Liqueur, Import. from Italy... 5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT Svediska... 5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France... 5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand... 5th \$1.69
5. PORT. SOUTHERN. RHINE Wine... 5th \$.69

6. ST. REMY BRAND, Import. from France... 5th \$3.98
7. LIEBFRAUMILCH Wine... 5th \$.98
8. BORDEAUX Wine Red or White... 5th \$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

AKIMIRKOS

Vakarinės laidos redaktorius

BRONYS RAILA

Tikiuos nepažėmėsiąs vėlio- nio ir perdaug neprasilenksias su tiesa sakdamas, jog Stasio Leskaičio atėjimas į "Lietuvos Aido" redakciją užbaigė lig tol visiškai hermitišką Ivošiškio laikotarpį ir atvėrė jam plotnę tegu ir neieškomam populiarumui platesnėje visuomenėje.

Kaip dienraščio kultūrinio skyriaus redaktorius, gal ir toliau, nors sunkiai, jis dar būtų galėjęs laikytis vienišai susigūžęs ir salpyvardžiais prisidengęs. Bet dabar jam teko kartu perimti daug keblesnės pareigos - knygų recenzento ir teatro kritiko.

Šiėdu verslai niekur, o taip pat ir anuometiniame Kaune, nepriklausė prie ramiųjų užuovėjų, kur tu galėtum sau tylomis rašyti ir niekam dėl to galvos neskaudėtų.

Ir ypač ne dramos teatro ar operos kritiko pareigos! Tokios užmačios anuomet Kaune, kaip ir dabar Amerikoje, beveik visada naujam pasižovėliui būna pačios nedėkingiausios, nervišiausios, triukšmingiausios. Čia nėra jokios vilties išugdyti tarpusavinę santąką ar lygų abipusį pasitenkinimą. Paliestųjų reagavimas čia visada būna mimozaiškai emocinis, pats temperamentingiausias, turtingas hiperboliniais žodžingumo lobiais, "dramatiškas" visokiais išgyvenimais, pamišėliškais sarkazmais, privačiais ir viešais protestais, o kai kada net antausiais. Bet kritikai, kuris sugeba ramiai ir filosofiskai žiūrėti į visas tokias painiavas, - pusėtinai gyvas, įdomus, net malonus užsiėmimas...

Čia Stasys Leskaitis vos kelių mėnesių karjeroje turėjo daug nuotykių, visiškai neišvengiamų

kiekvieno tokio, kaip jis, individualisto likimui, kuriam tuojau tenka susikauti su nusistovėjusios rutinos luobais. Trejetą būdingesnių, labiau atmintinų įstri-gusių epizodėlių norėčiau šia proga papasakoti.

Karui kilus ir naujienom pagausėjus, dar A. Merklio vyr-redaktorių mėnesiais, "Lietuvos Aidas" pradėjo išeiti net trim laidom. Tada dar visai nebuvo televizijos ir ne tiek daug radijo klausytojų, todėl pirmąją informacijų šaltinį atstojo laikraščiai. Bet vis dėlto Kaunui trijų laidų dienraštis buvo dar prabanga, ypač kad tos laidos nebuvo to pačio dienraščio turinio kartojimas su naujaisiais papildymais, kaip daroma užsieniuose, o kiekviena turėjo savo visiškai atskirą turinį. Buvo atskiros rytinė ir pagrindinė, stambiausioji, diennė laida, o dabarėjo ir trečiasis "Vakarinis Lietuvos Aidas". Rytinė laida pasirodydavo gatvėje apie 6 val. ryto, diennė pusiaudienį 1 valandą, vakarinė apie 7 valandą.

Dieninės laidos išbaigimas ir užsienio informacijų redagavimas spaustuvėje buvo pavestas man, rytinę laidą pakaitomis tvarkė A. Gričius arba A. Dėdelė (tai buvo naktinis, dabar mūsiškai sakant, "grave-yard" šifras), o vakarinę laidą buvo primesta naujam kultūros skyriaus redaktoriui S. Leskaičiui, jam to nenorint ir baisiai purkštaujant. Viena, kad jis dar neturėjo reikiamo patyrimo laikraščio techninio apipavidalinimo dalykuose; antra, kad tai jį turėjo atitraukti nuo tiesioginių pareigų; trečia, kad tas vakarinis Aidas dar iš viso neturėjo aiškaus veido ir jokios savitos rolės, išsyrus naujaušios Eltos žinių pagreitintą pa-

skelbimą... Iš tikrųjų, po mėnesio ar dviejų tą nebūtina laidą buvo nutarta sustabdyti.

Bet Leskaitis, kad ir bedžiausmo, sąžiningai mėgino jam paskirtą vakarinę laidą patobulinti ir duoti jai savitą veidą. Ir to jis beveik pasiekė. Jis ten tuoj pradėjo, ypač skaitytojas moteris sudominusią savo greitomis parašytų "biologinių" temų seriją apie plaukų spalvos įtaką žmogaus temperamentui bei kitokias higienos ir gamtos mokslų populiarizacijas. Jis prikalbino Pulgį Andriųšį paruošti kasdien trumpą humoristinę mūsų spaudos ir gyvenimo apžvalgą su komentarais, kas tikriausiai prisidėjo prie Pulgio specialių šios srities talentų išugdyimo, labai patiko skaitytojams ir ši skiltis vėliau, kad ir ne reguliariai, buvo perkelta į diennę laidą.

Tačiau, ką labiausiai Leskaitis pakeitė, tai buvo Eltos komunikatai, ir tati tuoj iššaukė pirmąjį mūsų konfliktą su valdžia.

Elta teikdavo mūsų spaudai užsienio žinių ir telegramų biuletenius pagal savo griežtai nusistovėjusį, kartais itin nuobodų šabloną. Kiekviena žinia prasidėdavo firmos vardu ir pilna data, nežinint, ar žinia buvo stambi ar visai smulkute, svarbi ar be jokios reikšmės mūsų skaitytojams. Tuo pačiu klausimu būdavo kartais kelios ar keliolika tokių "telegramų", nesujungtų, išmėtytų biuletenio puslapių saujoje, bet kiekviena vis prasidėdavo firmos vardu ir pilna data. Dienraščiai jas vis taip žaliai ir dėdavo, be pakeitimų ir redagavimo.

Leskaitis pačią pirmą savo darbo dieną prie vakarinės laidos parengimo šią nusistovėjusią tvarką ir Eltos žinių biuletenius,

Clevelando Vyrų Oktetas sekmingai koncertavęs Chicagoje Jaunimo Centre. Nuotraukoje iš kairės: V. Raulinaitis, E. Žiedonis, M. Aukštuolis, D. Staniškis, vadovas R. Babickas, P. Kudukis, G. Motiejūnas, A. Gilyis ir M. Motiejūnas.

su nieku dėl to nesitaręs, žiauriausiai "sudarkė". Atskiras telegramas jis sujungė pagal turinį ir rušį, išbraukė jo nuomone nereikalingas vietas, visur nubraukė datas, iš Eltos paliko tik vieną raidę E, ją nukėlė į pabaigą, o po kai kuriom smulkesnėm žinutėm nieko nepalikdamas.

Tik kitą dieną per bendrą redakcijos posėdį jis mums išaiškino savo reformą, siūlydamas ją įvesti ryteinei ir dieneinei laidai.

-- Argi galima toliau pakęsti tokį įgrisusį ir nuobodų šabloną? Juk Eltos redaktoriai visai nemoka savo žinių padariai paruošti! - aiškino jis posėdyje. - Žinios turi būti logiškiau sujungtos, o ne išblaškytos ir dar pasikartojančios. Ir tas nuolatinis kartojimas pradžioje Elta, Elta man vidurius suka. Ir kam prie kiekvienos, net smulkiausios žinylės, vis kartoti datą? Juk laikraštis turi datą, ir aišku, kad visos tos dienos žinios turi tą pačią datą. Eltoje dirba ne žurnalistai, bet vertėjai ir autobusų konduktoriai. Jie telegramas tik pažodžiui išverčia, o kito supratimo ten nematyti. Mes gi ir esame redaktoriai tam, kad žinias žmoniškiau suredaguotume...

Kai po šių maištininko sugestijų posėdyje sutarėme tokią "žmoniškesnę" reformą, tik žymiai saikingiau, pritaikinti ryteinei ir dieneinei laidai, iš Eltos pusės pasigirdo alarmas ir protestai. Mat, mūsų Elta, būdama Užsienio reikalų ministerijos žinioje, laikė save kaip ir "valdžios organu", buvo jautri dėl savo autoriteto, ir tuometinis jos direktorius V. Gustainis ėmė ruošti purkštauti ir mums net grasinti, kad jei ir toliau taip darysime jos kasdienines evangelijas, tai mum visai nutrauks biuletenių teikimą. Grasinimas mums nebūtų buvęs labai baisus, nes tada jau turėjome kelis nuosavus telefoninius korespondentus užsieniuose, o ir patys arčiau priglaudę ausį prie radijo vargais negalais kurį laiką būtų galė-

ję išsiversti Eltos "embargo" metu. Pagaliau, mes buvome tvarkingai užsimokantieji biuletenio abonentai...

Bet toks valdžios oficiozo karas su kita valdžios įstaiga, žinoma, nebuvo labai pavyzdingas dalykas. Leskaitis ir toliau iš principo "tebedarkė" Eltos žinias, kol vakarinė laida sustojė.

Bet dėl diennės ir rytinės laidos mūsų bosai sutiko daryti paliaubas ir šio kias tokias nuolaidas Eltos garbei: jos pilną vardą prie žinių palikdavome, bet datą dažniausia braukdavome, žinias, savarankiškai jungdavome, trumpindavome, o kai kada ir perredaguodavome, nors Eltos

valdžia ir toliau vis skųsdavosi dėl tokio jos prestižo negerbimo.

Vėliau priprato, nes tuo Leskaičio pavyzdžiu ėmė kiek sekti ir kiti dienraščiai, kuriem, matyt, irgi buvo nusibodusį eltiškų formų gelžbetoninė rutina.

Dirvoje galite išigyti ar užsisakyti šias naujai pasirodžiusias knygas:

Vytauto Alanto 9 Dramos Veikalai — 5 dol.

Pulgio Andriūšio Purienos povandeniu — 1.50 dol., kietais viršeliais 2 dol.

Prano Pauliukonio Tautos istorijos mokymas — 2 dol.

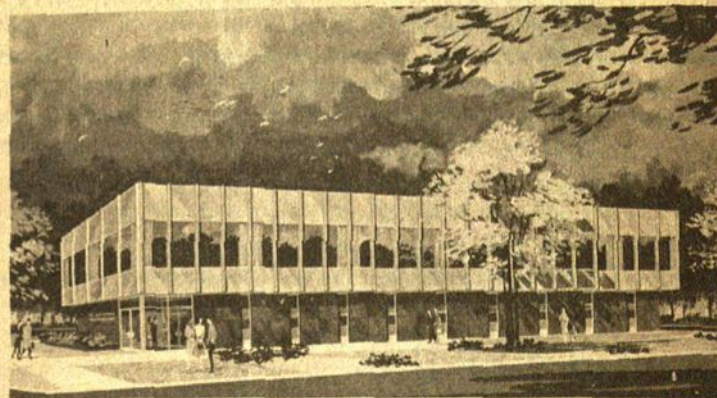
DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDŲ NŲO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAZNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBASKAS, sekretorius

Chicago Phone: 242-1395; Suburban Phone: 656-6330

-- Taip plaukdamas niekad nepasieksi tikslo!...

STASYS LESKAITIS-IVOŠIŠKIS

PAVASARIO ŠAUKLIAI

Spausdinta Ateityje 1943 m. kovo 30 d.

(2)

Knyvės, kitaip dar pempėmis vadinamos, jau išsiaugino naujus, blizgančius kuodus, vėl pasirošo juodus kaklaraiščius po snapais ir dabar, neseniai pagrįžusios, yra labai aistringos deivės Veneros garbintojos. Malonu yra pasižiūrėti (mokant gerai pasislėpti), kai pora įsimylėjusių knygų grakščiu menuetu lankstosi viena kitai, bet visai juokinga, kai medžių viršūnėje pamatai kovą atliekant tokius choreografinius "pas". Aplinkui dvelkiantis pavasario nerimas išvaro iš proto ir tą iškilmingą filosofą, Kovai dabar taisosi lizdus savo senuose gužtynuose, jau ima tenai nakvoti ir jų patelės veikliai padės pirmuosius kiaušinius.

Kitą šio mėto idilę medžių viršūnėse sudaro paukštanagių šeima. Įėjus į mišką dažnai galima išgirsti mandagų, švelnų patino švilpimą "kik, kik, kik", kuriuo jis stengiasi prisilemti patelėi. Plevendamas aukštai viršum lizdo, jis tiek švilpia, ligi patelė leidžiasi įprašoma, atsiliepia, ir tik tada jos vyras išdrįsta nutūpti šalia. Šiaip jis dažniausiai tupi vienas atokiau nuo lizdo; ir, žinoma, protėngai daro, nes jo žmona už jį dukart didesnė ir jokios pagarbos savo ir vaikų maitintojui niekad neįaučia, tad jo atveju mandagumas ir švelnumas yra tikros dorybės.

Baltmiškiuose (prie Kauno, net ir Klebonišky) kiekvieną gamtos mylėtoją sutiks dabar ir kitas pavasarinės meilės garsas: karvelio keršulio -- Lietuvos miškų trubadūro -- burkavimas. Išsigyręs kaip tikras kromelininkas (vis tiek, ar prekybinis, ar politinis ar tikybinis), lankstydamasis prisukinėjęs patelės panosėje, jis triukšmingai planodamas sparnais išskyla į orą ir ima ratais skrieti aplinkui ją, rodydamas visas savo skraidymo gudrybes; o kai pajunta, kad jo vy-

riškas šaunumas išrinktajai širdį saldumu užtvindė, nusileidžia ant šakos, šonu slinkdamas prisistumia prie jos ir... sujungė snapus kaip kino premjerai, įjėdu baigia savo vaidinimą ilgu, aistringą "happy end'u".

Ak! Mes, didieji meilužiai, kartais žaidžiame keistokus žaidimus...

Visa, kas pasakyta apie karvelį keršulį, tinka ir antrajai mūsų karvelių rūšiai -- melsvajam uldukiui, kuris į Lietuvą pagrįžta net anksčiau už jį. Už keršulį uldukas yra daug mažesnis, savo meilę jis skelbia ne burkavimu, bet ilgai nutęsiama, aistringa gaida "kaa, kaa". Tačiau savo pavasarinį pamišimą jis rodo kiek tyliau ir, nors lygiai taip pat iki mirties būna ištikimas vyras ir pavyzdingas tėvas, savo santykių su žmona dženelmanams jis neturėtų būti pavyzdžiu. Tokius vyrus tironus, tur būt, tik vienos švelniosios uldukišės pakelti ir tegali.

Bet ulduko kukavimas yra vienas pačių tikriausiųjų paliepimų pavasario uždangai kilti.

Keturkojai Lietuvos laukų gyventojai pavasario žygį skelbia savotiškai. Visi mes esame girdėję apie morčiaus žuikį. Tuo barbarizmu žmonės pašiepia pavasarinį kiškių kraustymąsi iš proto. Bet jų pamišusių vaidinimų beleškant labai verta paglūndinti laukais, visai nesekant laikrodžio rodyklę. Pavasarinės meilės tvaiko prisigėręs kiškis gali laigyti ratais, šėlti įvairiausiai ilgomis valandomis, visai nepkreipdamas dėmesio į tai, ar jo vaidinimą seka nors vienas žiūrovas ar ne. Kiškiai yra garsūs atsiskyrėliai, bet kovo mėnesį jie gaujojasi, vaiko vienas kitą, spardos ir įtūžę piktai tarp savęs kovoja. Dviejų kiškių patinų dvikova savo juokingumu yra retas vaizdas. Jėdu pasikelia ant pasturgalinių kojų ir priešakinėmis ima vienas kitam skaldyti antausius, kaip tikri boksininkai ringe. Besi- pešdami jie šniokščia, kriuksi, straksi aplinkui vienas antrą, tyko proga pašokus sukirsti priešui žiaurų smūgį galingomis pasturgalinėmis kojomis; o kai vienam tos peštynės nusibosta ir jis bando pabėgti, jo priešiną jį veja ir stengiasi iš užpakalio parrenkti krūtinės smūgiu. Tuo tarpu koketuojančios patelės žaidžia savotišką skiniuką: slapstosi nuo vyrų ir kartkartėmis pakėlusios galvą kviečia

juos pas save, staugdamos lyg pelėdos. Tas garsas bene pats pirmasis paskelbia pavasarį ateinant.

Šiltą kovo dieną lietuviai ūkininkas išleidžia savo avelas į laukus tik ką išsikalusios žolės paskabyti. Kartu su motinomis pirmą kartą išeina su pasauliu susipažinti ir maži erylčiai. Jų vaizdas miestiečiui patiks užvis labiausiai. Eryčiai moka labai maloniai linksminintis, žaisti, straksėdami ant tvirtai ištemptų kojyčių ir baksnodami vienas kitą baltomis galvytėmis. Mėgiamiausias jų žaidimas yra "pilį ginti". Vienas erylis užsikaria ant kupsto, kurmiagubrio ar šiaip kalnesnės vietos ir laukia, kad jo draugai jį nuo jos nustumtų. Jam niekad ilgai laukti netenka, nes įgimtas kovos instinktas jiems tuoj pakugžda, kad vienas jų tarpe ėmė disti. Dažnai ir sena avis neiškenčia neprisijungusi prie mažųjų žaidimo, priėjusi prietokio kupstą užvaldžiusio galiūno, jina sūdeda su juo galvą ir jį nustumia, bet, supratusi, kad visas jos priešiną yra beveik mažesnis už jos galvą, ji šauna visu pasturgaliu į aukštybes, iš kur mums visi pamišimai ateina, sumekena ir bėga želmėnų skabyti.

Kur yra lapų, ten žaidžias erylis lengvai gali virsti jos rudasnapės pietumis. O geras maistas jai dabar labai reikalingas, nes ji jau susilaukė mažų besočių laputaičių, moka erylčiai žaisti dar šauniau net už pačius erylčius. Kartą, tačiau, šituo pačiu metu, man, dar metriniam vaikigaliui, teko pamatyti lapę visai nepaprastai elgiantis. Toji rudasnapė išlindo iš didelio žilvičių krūmo ir striktelėjo tiesiai į žaidžiančių erylų tarpą. Visos avys viena banga šniokstelėjo į šalį ir nustėrusiomis akimis ėmė sekti tą baisųjį gyvulį, o senoji motina išsikišo į priekį ir bandė nuvyti jį trapios priešakinės kojos trepsėjimais... Bet ta pamišusioji lapė, užuot stvėrusi vieną jų švelniųjų, šiltų išdykėlių, pritūpė, pavirzgino uodegą, pašoko ir... besiratydama parudusioje žolėje ėmė taip su jais išdykaukti, jog tie džiaugsmu nesitverdami spardėsi, šokinėjo aplink ją kaip balti, garbanoti vilnų kamuolėliai. Prisižaidusi, lapė bičiuliškai apustė savo šėlimo draugus, vikstelėjo ilgąja šluota ir apsigrėžusi nusidavė į raistą...

Tad pavasarėjant gal visų gyvųjų smegenys kažkaip keistai susiplaka? Gal atėjus morčiui visi mes kaip žuikiai esame pamišę? Ar, saloniškiau tariant, -- fruehlingsmuede?

Kai Petras Kubertavičius išėjo į anapus

STASYS SANTVARAS

Didelė paguoda, kad žmogus gali užsimiršti. Yra žaidimų, kurių ir du šimtai gyvenimo metų negalėtų pagydyti, bet užmarštin kartais būtina pasinėti. Jei taip savęs valdyti nepajėgtum, tai metų laikai nebūtų tokie spalvingi ir gražūs, kaip nuolat jie mums atrodo. Ruduo būtų kupinas liūdėsio, o žiema -- priešmirtinė gyvenančio malda. Tačiau pavasaris yra ypač giliai įsirišęs į žmogaus širdį. Ir, nors bičiulių gretos retėja, mes vis dar tikimės išgyvenimą "tūkstantį ir vieną naktį"...

Aišku, šurpas, lyg prisilietimas prie karšto metalo, kiekvieną kartą supurto, kai išgirsti, kad vėl vienas ar kitas baigė išsemti gyvenimo versmę. Puikioji gvardija, šaunūs būriai moterų ir vyrų, kurie savo dvasia plačiai spinduliuavo nepr. Lietuvoj, tartum būtų susitarę, vienas po kito pradeda išeiti į Anapus. Atseit, ir tu, gūpas žmogau, pasidairyk savo dienų ištekluose ir netikėk, kad saulė tavo akyse spindės per amžius amžinuosius!

Štai, atėjo skaudi žinia, kad okupuotoj Lietuvoj mirė aktorius Petras Kubertavičius (1897-1964) teatre trumpai vadintas Kubertu. Tokią valandą, sunkiai beatgaudamas žadą, tegali prabilti tik mūsų liaudies raudų žodžiais: "O, tu nematysi pavasarėlio išauštant, o, tu negirdėsi girių gegelių kukuojant; užžels tavo takeliai žolynėliais, užries dobilėliais; o, aš nesusieisiu nei ant jokių atlaidėlių, nei ant jokių jomarkėlių"...

Akt. Petras Kubertavičius buvo širdies žmogus, bet daugiau savy užsidariusi ir kenčianti siela. Ypač artimas jo bičiulis buvo poetas Petras Vaičiūnas. Gal dėl to, kad abu jie netyspėnom sunkiai bepajėgdavo nublokšti skausmą nuo savo veidų. Reikėdavo nekasdieniškų aplinkybių ir ypač artimų žmonių, kad Petras Kubertavičius įsisiūbuotų ir pasiūnėtų užsimiršimui ar linksmybėn. Tačiau, nepaisant tokio santūraus, sutramdyto ir uždaro būdo, jo bičiulystė buvo didelė, kaip jo vaidyba. Kam pavyko su juo susiartinti ir jo pasitikėjimą laimėti -- tas turėjo nepalaužiamą ir ištikimą draugą. Petras tikrai mokėjo daug ką suprasti, daug ką pateisinti ir atleisti...

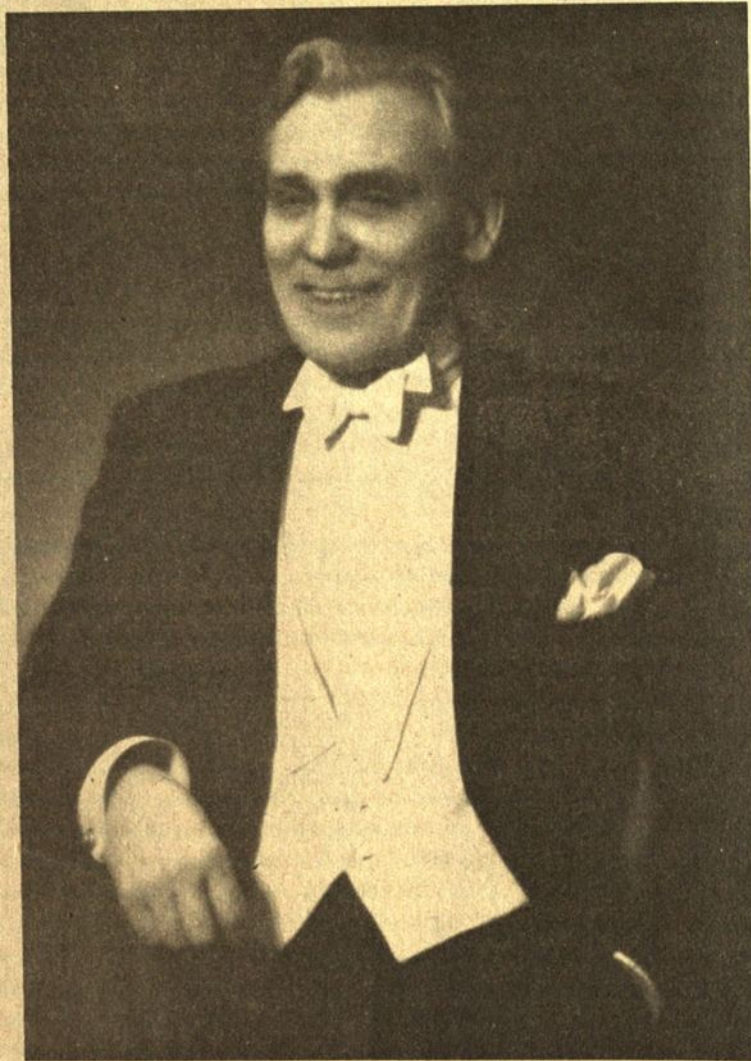
Man pavyko iš arti pažinti du Petrus Kubertavičius. Vienas buvo tasai tylus, mažai kalbantis ir nuošalumo besilaikantis, o kitas -- šnekus, mielas, atveriantis širdį ir neniekinas užstulės artimų bičiulių tarpe. Abutie Kubertavičiai buvo įdomūs, spalvingi ir turiningi -- gyvi ir natūralūs žmonės, o ne kokie puikybės plunksnom apsirengę povai.

Kai Petras tylėdavo, jausdavai, kad jis turi rimtą priežastį tokiai laikysenai, o kai jis šviesdavo, tai šviesdavo tikru ir nemeluotu džiaugsmu. Kiek aš jį pažinau -- nelengvas buvo Petro Kubertavičiaus gyvenimas, todėl gal nėra ko dyvytis, kad jo sielą atspindėjo tokie kontrastai...

Kurį laiką aš gana dažnai lankiausi Petro namuose, ant rąkų nešiojau jo dukrą Dalią ir jo sūnų, kurio vardo jau nebeatsime-

kio masto aktorius teatro salėj turėjo draugų ir priešių. Va, šie pastarieji vis stengdavosi kurioj nors vietoj prie Petro prikibti. Pvz., jis turėjo dailaus tembro ir galingą balsą, jo lietuvių kalbos tartis buvo išieškota ir grynai, o, žiūrėk, jau ir girdi gegužę kukuojant:

-- Kam tas Kubertavičius taip skaudžiai taria tuos "rrr"!... Paaiškinimas, berods, nereikalingas -- liet. kalba iki šiol yra iš-

Petras Kubertavičius 1959 metais

nu. Štai, ir dabar, kai rašau apie Petrą Kubertavičių, regiunetiki, bet ir jo dukrą Dalią, kuriai nuo jos mažens dienu tebenešioju savy pastovų gerą jausmą. Ak, visa Kubertavičių šeima, tai juk ir mano gyvenimo nemenka dalis!

Teatras -- pastogė, kurioje kuria ir atnašauja aktorius. Bet ir aktorius yra žmogus. Žmogus be atvangos keičias savo pavidalą. Kaip daugumoj teatrų, ir mūsų Valst. Dramos Teatre nedaug buvo aktorių, kurie būtų buvę taip sunkiai apkrauti darbu, kaip Petras Kubertavičius. Jo vaidybinių darbų apimtis buvo labai didelė, jo talento skalė ypač plati, jo vidus, kaip neišsemiamas šaltinis. Nūdien, iš tolo į Petro Kubertavičiaus darbus žiūrėdami, gal neturėtumėm stebėtis, kad to-

Petras Kubertavičius savo kūrinių parodoje 1958 m.

laikiusi gryną priebalsį "r", ir Kubertavičius žinojo, kad tai yra vienas pačių gražiausių priebalsių mūsų kalboj. O kabinėjosi dažniausia tie, kurie patys turėjo apirusią ir spragotą liet. kalbos tartį.

Šioj vietoj aš prisiminiau pasakaitą apie italų tenorą, ypač didį aktorį, Aurelijoną Pertilę. Jis nebuvo italų eksportinis dainininkas. Berods, apie 20 metų Pertilė pastoviai dainavo Milano teatre Scala ir Romos karališkajame operos teatre. Milano Scalos nedidelė aikštė, kur būdavo itin didelis judėjimas, stovėjo Leonardo da Vinci, apsuptas savo mokinių. Mussolinis pastatydino Milane naują universitetą, pavadino jį studijų miestu, suprojektavo ten ir Monos Lizos autoriaus didelę aikštę. Aišku, ton aikštėn buvo perkeltas Leonardas ir jo mokinių paminklas. O tada žmonės ir pradėjo šnekėti:

-- Matot, nusibodo Leonardui Pertilė, tai į užmiestį pabėgo!...

Petras Kubertavičius labai daug vaidino, tai visai suprantama, kad ir jis kėlė tokių šnekų, kaip Pertilė...

Akt. P. Kubertavičiaus sukurtų vaidmenų galerija yra didžiai turtinga, reikėtų prieiti prie tiesioginių šaltinių, kad galėtum su sukurtus vaidmenis išvardinti. Nors jis buvo perkrautas darbu -- visai jo vaidinti personažai buvo ryškūs ir išgyventi. Veikaluose,

Vellonis Petras Kubertavičius tarp Lietuvos valstybės teatro aktorių nepriklausomybės laikais. Sėdi iš kairės: P. Vosyliūtė, J. Venclouskaitė, T. Liaugaudaitė, G. Jakavičiūtė, E. Zalinkevičiūtė, J. Oškinaitė, N. Jarašūnaitė, A. Vainiūnaitė, E. Grikevičiūtė, A. Leimanaitė, Stovi pirmoj eilėj: B. Dauguvietis, V. Fedotas-Sipavičius, K. Juršys, S. Merčaitis, J. Siparis, A. Oleka-Zilinskas, J. Petruskas, V. Dineika. Antroj eilėj: A. Kupstas, St. Pilka, V. Tamaliūnas, St. Petraitis, A. Mackevičius, P. Kondratavičius, H. Kačinskas, P. KUBERTAVIČIUS ir M. Chadaravičius.

kurių statymui buvo sugaišta daugiau laiko, P. Kubertavičiaus vaidmenys buvo itin gyvi ir reljefingi. Jis vaidino komedijoje, pjesėj, dramoj ir tragedijoj. Nebuvo mūsų dramos teatre nei vieno režisieriaus, kuris nebūtų Petro vaidybinių talentu pasiklojęs. Atėjęs su J. Vaičiūnu į Nepr. Lietuvos teatrą, vėliau jis dirbo su režisieriais K. Glinskiu, B. Dauguviečiu, Ant. Sukumu, A. Oleka-Zilinskiu ir M. Čechovu. Visi tie laikotarpiai yra paženklinę vienu ar kitu akt. Petro Kubertavičiaus meniniu laimėjimu.

Rašydamas Petro biografiją Liet. Enciklopedijai, apie jo vaidybos skalę taip šnekėjau: "Valst. dramose teatre Kubertavičiui buvo patikimi sunkūs ir sudėtingi vaidmenys. Jis Makbetas ir Karalius Lyras, jis Edipas ir did. Lietuvos kunigaikštis, jis kunigas ir mokyklos direktorius, jis patriotas, ūkininkas, dailininkas ir eilinis miesčionis, riteris, elgeta ir ministras, kai kada dvasios turčius, o kai kada skurdžius". Nors tai yra neišsamus vellonio darbų apibūdinimas, tačiau gal jis įveda mus nors į prieangį tos vaidmenų galerijos, kurią su-

rė spektaklį, kuris Kaune buvo vaidinamas 52 kartus išparduotame teatre! Žvejų, kaip vaidinimo, atėdavo žiūrėti vokiečiai, kurie liet. kalbos visai nesuprato. Aš pats nei premjeros, nei dar kelių spektaklių nedrįsau žiūrėti iš salės -- lindėdavau už akso-minės užuolaidos prožektorijų ložėj, vis galvodamas, kad Žvejai ir antrą sykį gali nugriūti. Vėliau savo nuoširdaus dėkingumo Petrui parodžiau, bet berods, niekad antrąjį Žvejų režisierių neatsiprašiau už kvailą ir beprasmią nepasitikėjimą. Jeigu jis gali girdėti, tegu nors dabar išgirsta tuos du žodžius -- mea culpa...

Petras Kubertavičius visa siela buvo aktorius. Režisūros darbo imdavosi tik tada, kai neišvengiamai tokia našta būdavo ant jo pečių užkraunama. Neteikę Fausto Kiršos, beveik vienbalsiai visi prabilom -- tai buvo Poetas, Ne-

teikę Petro Kubertavičiaus, turėtumėm panašiai prašnekti -- tai buvo Aktorius, savo visą gyvenimą paaukojęs profesiniam liet. dramai teatrui. Istorijoj jis bus gyvas, kaip to teatro pradininkas ir pirmieji vaidiliai.

Man tikrai buvo sunku šį nekrologą rašyti. Raudos žodžiai keblinta diena tebeskamba ausyse: "O, aš nesusieisiu nei ant jokių atlaidėlių, nei ant jokių jomarkėlių"...

Skausmo valandą Alė ir aš jungiame nuoširdžiausią užuojautą Daliai Kubertavičiūtei - Mauruikienei ir jos šeimai. Petrui tegu būna lengva jo giliai mylėtos tėvynės žemė, o likusiems giedri ir gaivinantį gyvenimo saulė. Būna žaidimų, kurių ir du šimtai gyvenimo metų negalėtų pagydyti, bet užsimiršimui kartais būtina pasinėti!

Kaip New Yorko estų choras pateko į Tallino televiziją...

Estų išseivija, kurios didesnioji dalis yra susispietusi Švedijoje, turi, kad ir ne taip gausią, bet gyvą ir puikiai organizuotą savo bendruomenę Amerikoje. Apie ją mažai ką žinome, nes kalbų skirtumas neleidžia sekti nei jų spaudos, nei jų literatūrinių laimėjimų. Žinome tik tiek, kad ir jie turi savo centrinę organizaciją, su kuria bendradarbiauja mūsų ALT (kartu su latviais).

Estų tvirčiausias organizacinis vienetas yra New Yorke, kukliai pasivadinęs -- estų kultūros draugija. O toji draugija apima teatrą, moterų klubus, jaunimo sekciją, tautinių šokių grupę, studentų sąjungą, mišrų chorą, mokslininkų klubą, sporto klubus, skautus ir skaites. Žodžiu, po tuo vardu -- visą bendruomeninę veiklą.

Estų teatras nėra vien tik to vardo nešiotojas, bet gyvai veikia važinėdamas po visas estų kolonijas. Kitas teatrinis vienetas dar veikia Toronte.

Studentų sąjunga, šalia būtinios veiklos barų, vietoje reprezentuojant estų studentiją, yra dar suorganizavęs stipendijų fondą, kuriuo naudojasi studentai estų kalbos ir literatūros studijoms vykstant į Helsinkio (Suomijoje) universitetą, kur veikia estų kalbos katedra.

Estų mokslininkai kas metai išleidžia anglų kalba knygą apie estų mokslo ir jų mokslininkų atsiėktus laimėjimus ir išsiuntintąją ją po viso pasaulio bibliotekas.

Aktyvus estų muzikos centras, kuris rūpinasi savo meninių pajėgų koncertais ne tik JAV, bet organizuoja jų pasirodymus po visas laisvojo pasaulio valstybes. Muzikos centras rūpinasi estų muzikos kūrinių išleidimu ir populiarinimu ne tik savųjų tarpe, bet ir plokštelėmis platesnei rinkai.

Šalia aktyviai besireiškiančių menininkų, gyvi ir veikūs literatai, kurie naudoja savo veiksmų skiriamomis premijomis, ypatingą dėmesį kreipiant jaunimo literatūrai ir dramai. Estų literatūrinis lobis išsivijoje yra nepaprastai našus ir jo palaikymui skiriamas visų organizacijų, visų estų dėmesys.

O kaip gi estų choras pateko Tallino televizijoj? Atsitiko taip,

kad New Yorko estų vyrų choras buvo išvykęs gastrolėms po Skandinavijos valstybes. Iš ten buvo nusikėles ir šalia savo tėvynės, netolimoj Suomijoj. Tenteko koncertuoti ir televizijos programose. Kadangi Helsinkio televizijos transliacijos pagauna ir Tallino klausytojai, koks buvo žmonių nustebimas, pamąstius visą eilę pažįstamų veidų! Daugelis choro dalyvių, sugrįžus Amerikon, gavo visą eilę laiškų iš giminių ir pažįstamų, kupinų dėkingumo ir nustebimo po tokio netikėto "pasimatymo".

Neteko tiksliau patirti, kaip es-tai sugeba taip gražiai sugyventi, judėti ir veikti. Gal todėl, kad jų mažiau, tai ir našta lengvesnė. O gal todėl, kad jie nėra apsunkinę savo uždavinių prašmatniais ir pretenzingais vaidais. Jie gyvena darbu, ne obalsiais, gyvena savosios kultūros ugdymu, ne kalbomis apie ją, gyvena ne praeities laurais, bet rūpestingai sėja naują sėklą ir ugdo naujuosius daigus.

Tai tiek šiam kartui -- apie estų kultūros draugiją New Yorke. j. mšk.

Paragink savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

ATITAIŠYMAS

Straipsny "Radybos pakelėj į Waterburį" (žr. Dirva Nr. 24, 1964 m.) įsibrovė klaida, reikalinga atitaisyti. Atpasausdinta: "Filmo techniniu pagaminimu rūpinasi P. Jasiukonis, jau virš 200 dolerių sumetęs į tą krepšį".

Turi būti: "Filmo techniniu pagaminimu rūpinasi P. Jasiukonis, jau virš 2000 dolerių sumetęs į tą krepšį". Be to, Alg. Žemaitaitis, šiomis dienomis lankydamasis Bostone, patikslino, kad Yale univ. džiazo kvarteto dalyvių tarpe p. Rud nėra, yra Mr. Brown. Vadinasi, jis savo pavarde išvertė į liet. kalbą, pasivadindamas Rudžiu. Kaip regim, kartais mūsų gyvenime ir smagių dalykų yra gausu!

St. Santvaras

P. Kubertavičius Daubos rolėje "Tuščiose pastangose".

Dail. K. Žoromskio pasirodymas Clevelande

Žoromskis yra dailininkas, nutaręs pasirodyti abstraktiniame mene savim pasitikinčiu ir užtikrintu šepetio mostu, kartu parodąs didelį sugebėjimą pritaikyti spalvas drobėje tiktinančiu būdu, tat, mano manymu, jis yra be jokių abejonių labai užgirtinas už jo lankstumą.

Tai dailininkas, turįs nepaprastą potencionalą, kartą radęs savąjį stilių. Įsivaizduoj, lygiai kaip ir tie, su kuriais parodos atidarymo metu teko išsikalbėti, kad kaip jautėsi per didelį kryptų pasirinkimą, ir nors tai negresia vaizduotės stokai, sakyčiau, paveikslai parodo, kad jis labai gambiai įtikina kiekviename išbandytame stiliuje.

Girdėjau sakant, kad Žoromskis tik labai neseniai pakr/ po l

abstraktą, kad jis dar ieškojimų kelyje, kas yra užgirtina ir gerai, bet tikuos, kad jis neužtes to ieškojimo tik tam, kad pamatytų, jog reikia save išreikšti sąžiningai, kad ir prieš penkis metus pakr/ p [abstraktą.

Girdėjau, kad Žoromskis labai aukštai vertinamas lietuvių dailininkų tarpe lyginant jį su Galdiku, Murinu, Rimša ir kt. Šalia visos eilės parodų, jis yra pasirodęs ir žinomas Museo Nacional de Arte Moderno, Madride, Biblioteca Nacional, Bogota; The Pennsylvania Academy of Fine Arts, Philadelphia; The Chicago Art Institute, taip pat New Yorke, National Academy and Riverside Museum. Visa tai įrodo dailininko sugebėjimus.

Norėčiau savo kukliu žodžiu in-

terpretuoti keletą paveikslų, kaip jie man atrodo, keliais atvejais neigiamai, daugumoje teigiamai. Ta proga noriu būti teisingai suprantas, būtent, kad nesistengiu įrodinėti, jei man paveikslas nepatinka, kad jau būtinai jis ir blogas. Jei ką sakau, tai dar nėra galutinas sprendimas, nes aš į paveikslą žvelgiu dailininko pozicijoje ir nebūtinai tuo pozicijoje, kuriuo žvelgtų publika. Norėčiau būti labiau kritišku.

Turiu savo griežtą pažiūrą į "grynai" juodos spalvos naudojimą. Nesu nusistatęs prieš tą spalvą, jei ji ką nors duoda kūriniui, pvz., iškilniausiam paveiksle visoj parodoj, pavadintame "Sujudę vandenys". Manau, kad tai puikus paveikslas, nes juoda panaudota gilumos paryškiniui, kaip šešėliui iškeliančiam judesio sensaciją baltuose brūkšniuose, sugestijonuojančiuose vandens taškymais. Tai paveikslas paveikslas.

Esu tvirtai įsitikinęs, kad Žoromskis privalėtų ir kituose kūriniuose eiti tuo keliu. Paveiksle nesijaučia pašalinių įtakų ir jis rodo nepaprastą jėgą, kurios stinga kituose paveiksluose.

Kalbėsiu apie tris jų: Refleksai, Šv. Pranciškus Afrikoje ir Dienoje. Tai juodi paveikslai, kuriems stinga emocijos, naudojančios vien tik juodą spalvą. Gal mane tai sukrečia todėl, kad esu spalvų mėgėjas ir mane erzina spalvų stoka. Nors ir minimumas, panaudotas vidury paveikslų, suteiktų visai kitą jausmą. Tačiau turėtu duoti kreditą tiems paveikslams už tai, kad jie originalūs ir be jokių įtakų. Manėčiau, kad juoda, sumaišius su giliai violetine ir mėlyna, atimtų tą tamsumą ir suteiktų daugiau gilumos. Tikrai gaila.

Mano antruoju pasirinktu paveikslu yra Ryjanti banga, turintis tiek vitališkumo savo judesy, kad yra tikras pojūtis, vertas išgyventi į jį įtūrint. Kartu jis yra labai pasisekęs spalvų perkirtimuose, suteikiančiuose judesio variacijas ir formas. Tai puikus paveikslas ne vien dėl tech-

ninių pastangų, kas gali atrodyti daugeliui nepriimtina, bet dėl jo emocijų kvalifikacijų jis tikrai didingas. Jis priklauso akcijos mokyklai ir mano manymu, stovi dar gal ir aukščiau.

Toliau įsidėmėtinis Bonkos už tekstūrinę kokybę, lygiai kaip ir Bonkų Ansamblio. Pastarajame kiek stinga spalvingumo. Pui-ki tekstūra.

Pasiteiravus, kurie yra Žoromskio paskutiniai darbai ir paaiškėjus, kad tai Susitikimas, 10 įsakymų ir Pražydo lyg gėlės, turiu pasakyti, kad jaučiamas aiškus grįžimas į spalvas, kas yra puiku, bet kartu atrodo, lyg jau nebe Žoromskio kūryba. Nepasakysiu, kad jausčiausi laimingu tokiu "sugrįžimu", nes ryški stoka sielos. Tai dekoratyvinė klasė, kuri gal ir gali būti priimtina (tikrumoje jaučiamas posūkis taja kryptimi), bet aš niekuomet nebūčiau linkęs taja kryptimi sukti, nes jaučiuos galįs daugiau suteikti už "simbolizmą".

Reikia manyti, kad Žoromskis tikrai randasi ieškojimų kelyje, todėl tenka galvoti, kad trys minėtieji paveikslai yra -- "klaidai". Tuo esu tvirtai įsitikinęs, tačiau tikuos, kad Žoromskis nesusipys ant manęs už tokią galvosėną. Tai tik mano asmenišką įspūdį ir nesu linkęs niekam diktuoti. Jei gi Žoromskis jaučiasi galįs eiti tuo keliu, gerai. Bet teks ne vieną paveikslą susukurti, kad įsitikinus emocijų savybių stoka.

Pražydo lyg gėlė paveikslas sukėlė nerimo dėl raudonos spalvos naudojimo vienam tikslui.

Nemėgstu Papildymo dėl dažų kokybės, atseit, paveikslų apimtis reikalauja daugiau dėmesio, ypatingai priekinėje spangoje.

Nenorėčiau užtepti savo apžvalgą paliekant tolimesnį paveikslų nagrinėjimą žiūrovams.

Tikuos, kad Žoromskis priims šias pastabas kaip pakurstymą tolimesniems ieškojimams ir kilmui, kaip ir priderėtų iškiliam menininkui.

Baigdamas džiaugiuos turėjęs galimybę paanalizuoti Žoromskio kūrinius ir tikuos turėsiu progos ateityje tuo pačiu vėl pasitarnauti.

Anthony J. Vaikšnoras

LIETUVIŠKA KNYGA YRA GERIAUSIA DOVANA

Dirvos administracija mielai patarnauja tiems mūsų tautiečiams, kuriems knyga neparanku įsigyti dėl gyvenamos vietos ar kitų aplinkybių, tačiau, kurie myli lietuvišką žodį, kūrybą, ir kurie mielai norėtų ne tik papuošti lietuviškais knygomis savo knygų lentynas, bet ir taja ar kita knyga norėtų susipažinti ar ją panaudoti kaip dovaną.

Čia patiekiami dalį knygų sąrašo. Stengsimės jį papildyti. Prašome jį išsikirpti ir pasaugoti atečiai, nes ne visą laiką galėsime jį įtalpinti Dirvoje.

Pasirinkę knygą, atsiųskite čekį atitinkamai sumai ir už poros dienų knyga ateis pas jus paštu.

LITUANISTIKA, MEMUARAI, ALBUMAI:

Prof. V. Biržiška, ALEKSANDRYNAS I ir II tomas po	\$7.50
DABARTINIS LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS	\$12.00
M. Krupavičius, LIETUVIŠKOJI IŠEIVIA	\$2.00
Dr. A. Šapoka, LITHUANIA THROUGH THE AGES	\$3.50
ART COLLECTICION (liet. dailininkų kūrinių albumas)	\$6.00
V. Kavolis, LIETUVIŠKASIS LIBERALIZMAS	\$3.00
M. Biržiška, LIETUVIŲ TAUTOS KELIAS	\$2.00
R. Skipitis, NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ STATANT	\$5.00
V. NAGIUS-NAGEVIČIUS	\$6.00
J. Petraitis, KAIP JIE MUS SUŠAUDE	\$1.80
Jonas K. Karys, NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINIGAI	\$5.00
Bronys Raila, TAMSIAUSIA PRIEŠ AUŠRĄ	\$5.00
Bronys Raila, IŠ PASKENDUSIO PASAULIO	\$5.00
V. Alantas, VANAGAITIS	\$2.00
Dr. J. Prunskis, VYRAI KLYSTKELIUOSE	\$3.00
J. Andriūnas ir P. Svyrius, LIETUVA TIRONŲ PANČIUOSE	\$1.50
P. Andriūšio ir Vl. Radzevičiaus, BLEZDINGELES PRIE TORRENTO	\$2.00
AUSTRALIJOS LIETUVIŲ METRAŠTIS	\$10.00
Dr. J. Grinius, MANO VIEŠNAGĖ AMERIKOJE	.50
Alfonas Nevardauskas, PAJŪRIJAI - PAMARIAIS	\$5.00
PANEVEŽYS -- Monografija	\$6.50
St. Goštautas, ARTE LITUANO	\$4.00

ROMANAI, NOVELĖS, POEZIJA:

LAISVĖS KOVŲ DAINOS	\$5.00
Marius Katiliškis, ŠVENTADIENIS UŽ MIESTO	\$5.00
Sally Salminen, KATRYNA	\$5.00
Juozas Krūminas, ŠEŠTASIS MEDIS	\$3.00
R. Spalis, ANGELAI IR NUODEMES, novelės	\$1.50
F. Neveravičius, BLAŠKOMOS LIEPSNOS 2 tomai po	\$2.00
V. Ramonas, DAILININKAS RAUBA, novelės	\$3.50
V. Ramonas, CROSSES (angliškai)	\$4.00
St. Santvaras, AUKOS TAURĖ, poezija	\$2.50
A. Škėma, BALTA DROBULĖ	\$1.50
Alė Rūta, BROLIAI	\$1.50

Užsakymus siųsti šiuo adresu:

DIRVA, 6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio, 44103.

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAI rankraščiams paskutinė data 1964 m. kovo 31 d.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turintį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių "mašininraščio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašininraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimties, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiai įteikti data: 1964 metų kovo mėnesio 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapvvardžiu. Tas pats slapvvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neaplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1964 m. Dirvos pavasario šventėje. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetą rašyti dramą, poemą ar romaną.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudoti konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti ir ką rekomenduoti spausdinti. Jos sudėtis ir vieta bus paskelbta Dirvoje vėliau.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS

LIETUVIŲ DIENOS KOMITETAS POSĖDŽIAVO

Vasario 29 d. posėdžiavo Lietuvos Dienai ruošti komitetas. Dalyvavo 31 komiteto narys. Iš- klausytas pirm. J.J. Stuko pranešimas. Meninės programos reikalais platų pranešimą padarė Kazys Vasiliauskas. Leidinių reikalu -- Vytautė Vaitiekūnaitė. Paaiškėjo, kad New Yorko Lietuvos Prekybos rūmų leidyklos ruošiamas spaudai mugės metu platin- ti leidinys, apie kurį komitetas nieko nežinojo ir dėl to yra susirūpinęs. Finansų reikalu pranešimą padarė adv. Šlepetys. Ko- mitetas yra susirūpinęs, kad lai- ku surinkti reikalingas lėšas. Ale- na Kulber pranešė ženklių ir dailininkų parodos reikalais. Alg. Budreckis padarė platų praneši- mą apie jaunimo tatką Liet. Dienos darbe. Jau yra netoli šimto jaunuolių, o bus reikalinga 120. Nakvynių ir priėmimo reikalais kalbėjo V. Butkys.

Sudaryta revizijos komisija iš JAV LB New Yorko Apygardos revizijos komisijos.

Komiteto išdinininkas Antanas Šetikas pateikė savo raportą, kuriame matyti iki šiol padarytos išlaidos ir gautos pajamos. Pajamų turėta 5,339.72 dol. Išlaidų 1,879.33 dol. Kurie dar nėra savo Tūntininkas

auka prisidėjo, gali tai padaryti siųsdami išdinininkui: Mr. Antanas Šetikas, 84-11 101 Street, Richmond Hill, 18, New York.

A.S. Trečiokas
Spaudos-Inform. kom. narys

PADĖKA

Neringos ir Pilėnų Tuntų Skau- čių ir Skautų Tėvų Komitetai nuo- širdžiai dėkoja A. Glodeninui už paaukotus miltus ir leidimą ne- mokamai pasinaudoti Baltic ke- pyklos patalpomis, indais ir kros- nimis, darant patiekalus Kaziuko mugės pietums.

PADĖKA

Clevelando Pilėnų skautų tun- tas nuoširdžiai dėkoja "Baltic" krautuvės savininkui St. Astrau- kui už leidimą pasinaudoti krau- tuvės vitrina, ruošiant parodė- lę skautų tradicinėje savaitėje. Skautų Tėvų ir Rėmėjų komi- tetui: J. Pažemiui, A. Karso- kui, A. Puškoriūtei, L. Nagevi- čienei ir A. Staškevičienei, "Bal- tic" kepyklos sav. A. Glodeninui, A. Stempužienei, A. Navickienei, V. Plidžinskui ir J. Dobrovol- kui už tiesioginę paramą Pilėnų Tuntui Kaziuko mugėje.

Tūntininkas

Kaziuko mugėje riestainių užteko visiems... Nuotraukoje prie riestainių: Karalis, Slabokienė ir Juodkienė.

V. Plidžinsko nuotrauka

VYRIŠKI RŪBAI

SIUVAMI PAGAL JŲSŲ FIGŪROS IŠMIERAS, PASIRINKTĄ MEDŽIAGĄ IR STILIŲ

- KOSTIUMAI • PALTAI
- FORMALŲS RŪBAI • UNIFORMOS

Darbas atliekamas geriausiose Amerikoj „SIMPSON“ kompanijos siuvelyklose.

Didelis pasirinkimas — vietinių ir užsienių medžiagų.

NAUJAI MŪDŲ ŽURNALAI

JONAS H. AKŠYS

6645 S. WINCHESTER AVE., CHICAGO 36, ILL.
Telefonas 925 - 5179

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 val. ryto.
Kainos: Paltai nuo \$80 iki ... Kostiumai nuo \$85 iki ...

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota, U. S. Department of Justice ir paskelbta U. S. Department of Commerce

Cosmos Parcel Express Corp.

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608
Tel. CA 5-1864 ir WA 5-2737

IR

Marquette Gift Parcel Service

2439 W. 69 St., Chicago, Ill., 60629
Tel. WA 5-2737 ir 225-1864

Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniams tinkamų prekių žemesnėmis negu kitur kainomis. Prieš sudarydami siuntinius, patikrinkite mūsų kainas.

Istaigos vedėjai: EDV. ŽUKAUSKAS IR VYT. ŽUKAUSKAS
Abiejuose skyriuose galima užsakyti maisto siuntinius iš Danijos, taip pat akordeonus, siūvamas ir rašomas mašinas iš Europos ir įvairias prekes, net šaldytuvus ir automobilius iš SSSR sandėlių.

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriku baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, parduvinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke
Tel. PROspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. VICTory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmą, ir ketvirtą. nuo 9 val ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

YOUR FEELING ABOUT YOUR CAR

Pride of possession is a factor, but your plan of financing can add to your pleasure. That's where we come in! One of our 75 offices is near you!

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

Čiurlionio Ansamblio metinis KONCERTAS

Sekmadienį, kovo 15 d. 5 val. p.p.

CLEVELANDO MUZIKOS INSTITUTO PUOŠNIOJE SALĖJE, 11021 EAST Blvd.
VIENAS BLOKAS Į PIETUS NUO ČIURLIONIO ANSAMBLIO NAMŲ

PROGRAMOJE: Čiurlionio Ansamblio mišrus, vyrų ir moterų choras su solistais A. Stempužiene ir V. Verikaičiu

VISOS VIETOS REZERVUOTOS. PRAŠOME BILJETUS ĮSIGYTI IŠ ANKSTO PAS G. MOTIEJŪNĄ Telef. 486-0881

ORGANIZACIJŲ DĖMESIUI

Tautybių Centras jau ruošiasi pasirodymui, kuris įvyks rugpjūčio 29 d. Ragina ir paskiras tautybių grupes, o lietuvius per birutinkes. Jau du metus atstovavusios gana gerai, jaučiame pareigą pasiruošti ir šiems metams tinkamai.

Mums reikalinga iš visos lietuvių kolonijos organizacijų ir pavienių asmenų talka.

Maloniai kviečiame visų pakraipų organizacijų, ar mažesnių vienetų atstovus į trumpą pasitarimą, kuris įvyks kovo 8 d. tuoj po sumos, šv. Jurgio parapijos salėje. Už atsilankymą iš anksto dėkoja

Birutininkių valdyba

GRAŽŪS ATSILIEPIMAI APIE ANDRIŲ KUPREVIČIŲ

The Plain Dealer skemadienio laidoje (kovo mėn. 1 d.) tilpo pavėluota muzikos kritiko Herbert Elwell recenzija, kurioje aprašomas vasario 18 d. Cleveland Music School Settlement salėje įvykęs pianisto Andriaus Kuprevičiaus koncertas.

Amerikiečių spaudoje susilaukti palankių žodžių iš žodžiais šykščių kritikų nėra lengva. Bet kai jau jų susilaukiama, galima patikėti, kad jų žodžiai plaukia iš profesinės patirties, ne iš simpatijų ar baimės nusižengti ir susilaukti užsūstūnimo.

H. Elwell, paaiškindamas, kad dėl nenumatytų kliūčių kiek užtruko recenzijos pasirodymas, šia pat pabrėžia, kad koncertas buvęs vienu iškilniausių fortepiono meno pasirodymų, girdėtų Clevelande.

Programą sudarė Debussy preliudai ir Mussorgskio "Pa-

veiksmai parodoje" sukurti specialiai pianinui. Tai ambicingas pasiryžimas, bet gerai tikęs šio jautraus muziko specialiai intucijai.

Prisimenu didžiųjų Debussy "specialistų" kaip Walter Geiseking, George Copeland ir kitų interpretacijas. Kuprevičiaus Debussy vertas geriausių prilyginimui.

Jam pilnai pavyko išvengti spalvų susiliejimo, kurį kai kurie pianistai klaidingai vadina impresionizmu. Jis išryškino Debussy, parodydamas jį tokiu, koks iš tikrųjų yra: formų meistras su plačiausiu ir subtiliausiu sugebėjimu išryškinti galimą spalvingumą. Jis buvo kartu garsų architektūros meistras, lygiai kaip garsų menininkas.

* DAIL. K. ŽOROMSKIO parodos uždarymas įvyks sekmadienį kovo mėn. 8 d. 7 v.v.

Šeštadienį ir sekmadienį parodą galima lankyti visą dieną. Paroda vyksta Čiurlionio Ansamblio namuose, 10908 Magnolia DR.

Parodos reikalais informacijas galima gauti paskambinus tel. IV 1-690 arba KE 1-2190.

* ŠI SEKMADIENI -- kovo 8 d. tuoj po 10 val. pamaldų iki 3 val. visi lietuviai nuoširdžiai kviečiami pietauti Naujos parapijos valgykloje. Už neaukštą kainą tikrai galėsite socialiai pavalgyti. Dalyvaudami pietuose įsijungsite į valgytų parapijos salės scenos uždangai įsigyti.

* LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBAS (Lithuanian Women's Club) savo sekantį eilinį susirinkimą turės kovo 10 d., antradienį, 8 val. vak. Posėdis įvyks jo šeimininkės Mrs. Albert Macy namuose, 1396 Sheffield Rd.

* NAUJOS PARAPIJOS berniukų choras energingai ruošiasi Verbų sekmadieniui. Jie dalyvaus iškilmingoje procesijoje ir giedos naujas giesmes.

* O. IVAŠKIENĖ išvyko keletai savaitių poilsui į Floridą.

* ALRK MOTERŲ SĄJUNGOS 36 Kuopa kovo 8 d. 3 val. p.p. Naujos parapijos valgykloje ruošia kortų lošimą. Kviečiame dalyvauti. Pelnas scenos uždangai įsigyti.

Clevelando skautininkių stalas Kaziuko mugėje. Nuotraukoje iš kairės: Palūnienė, Slabokienė, Juodienė, Mockuvienė ir Švarcienė.

* J. SALASEVIČIENĖ, ALRK Moterų Sąjungos Ohio valstijai direktorė, atsiuntė sveikinimus iš Floridos naujos parapijos sąjungietėms.

* SAVANORIŠKAS PASITIKRINIMAS nuo vėžio ligų parodė, kad iš 165,000 Cuyahoga apskrities pasitikrinusių moterų 200 turėjo dar nesunkiai pagydomą uteriną vėžį.

The American Cancer Society visu intensyvumu vykdo toliau agitaciją už patikrinimą ir tuo pačiu naudingą kovą su šia besiplečiančia liga.

Nemokami patikrinimai vyks iki balandžio 15 d.

* Geras vienos šeimos namas arti Noble Rd. ir Euclid Ave. 4 miegamieji; 3 ant 2-ro aukšto ir vienas ant 3-čio. Gazo pečius. 2 automobilių garažas. Tik \$13,900.

ŠIRVAITIS
Wm. T. Byrne Real Estate
1535 Hayden Ave.
Įstaiga — MU 1-6100;
namai — KE 1-1080.
(30)

PUIKI PROGA

Artinasi Prisikėlimo šventė — šv. Velykos!
SUTEIKITE DŽIAUGSMO
SAVO ŠEIMAI, DRAUGAMS, PAŽISTAMIEMS!
Dovanokite

LIETUVOS KANKLES

Pirmutinė pasaulyje kanklių muzikos plokštelė.
Lituanistinės Vysk. M. Valančiaus mokyklos.
Cleveland, Ohio, kanklių ansamblio, vadovaujamo
Onos Mikulskienės.

Keturiolka grynai lietuviškų melodijų!
Užsakymus kartu su money orderiu ar čekiu
siųskite:

TAUTINIS KANKLIŲ ANSAMBLIS
19700 Renwood Avenue
Euclid, Ohio 44119

Kaina: Stereo \$4.95 — Mono \$3.95
Clevelande plokšteles galima įsigyti DIRVOJE ir
spaudos kioske — pas p. V. Rociūną.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS Clevelande

maloniai kviečia praleisti liuoslaikį stebint televiziją, klausant penktadieniais Tėvynės Garsų lietuvišką radiją ir su draugais bei pažistamais jaukiai praleidžiant valandėlę-kita savųjų tarpe.

Klube galite pasiskaityti ir susipažinti su lietuvių spauda, lošti šachmatais.

ATDARAS KIEKVIENĄ DIENĄ.
6835 Superior Ave. Tel. EX 1-1143

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

Clevelando skautų vadovai Jokūbaitis, Jonaitienė ir Butkienė atidaro Kaziuko mugę.
V. Plūdžinsko nuotrauka

Clevelando jaunųjų skaučių stalas Kaziuko mugėje.
J. Garlos nuotrauka

Clevelando Pilėnų tunto skautų stalas Kaziuko mugėje.
V. Plūdžinsko nuotrauka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

* LIETUVOS MINISTERIS PRANCŪZIJOSJE S. Lozoraitis ir ponis, Lietuvos nepriklausomybės šventės proga, suruošė Paryžiuje priėmimą, į kurį atsilankė Prancūzijos Užsienų Reikalų Ministerijos atstovai, mums draugingų kraštų diplomatai, prancūzų politikai, žurnalistai, rašytojai, mokslininkai, Pavergtųjų Tautų delegacija, Pasiuntinybės Paryžiuje, lietuvių kolonijos nariai ir Amerikos lietuviai, einą mokslus Paryžiuje.

* PIANISTAS ANDRIUS KUPREVIČIUS kovo 8 d. Montrealyje dalyvaus laikraščio Nepriklausomos Lietuvos ruošiamame koncerte, o kovo 15 d. Toronte patieks rečitalį mirusio VLIK pirminko dr. A. Trimako prisiminimui ruošiamoje akademijoje.

* LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS FONDO valdybos posėdis įvyko vasario 28 dieną, vicepirm. Jurgio Kiaunės rezidencijoje, Jaukaica, New York. Tai buvo pasukinis šios valdybos posėdis, kuriame dalyvavo Lietuvos Nepriklausomybės Tautos atstovai Bronius Bieliukas ir LNF Tarybos narys, pirmasis LNF pirminkas Antanas Senikas.

Buvo svarstyta tolimesnis LNF lėšų telkimas ir jų naudojimo tikslai. Be fondo valdybos posėdyje padarytų pranešimų ir aptartų reikalų, LNT vardu žodį tarė B. Bieliukas.

LNF Tarybos narių (direktorių) susirinkimas įvyks kovo 22 dieną, kurio dienotvarkėje numatoma LNF Valdybos dviejų metų veiklos pranešimai, naujos valdybos rinkimai ir tolimesnės LNF veiklos gairių nustatymas.

Dabartinę LNF valdybą sudaro: pirm. Emilija Čekienė, vicepirminkininkai Pranas Narvydas, Jurgis Kiaunė ir Brutenis Veitas, sekret. Aleksandras Daunys ir ižd. Liudas Tamošaitis.

* STASYS JOKUBAITIS iš Kanados, kandidatuoja į SLA Pildomosios Tarybos viceprezidento pareigas. Jis yra aktyvus ne tik SLA, bet ir kitų organizacijų ellys.

Pittsburghje įvykęs SLA Seimas savo laikui atitinkamai pakei-

tė organizacijos konstituciją, leidžiant ir Kanados SLA nariams kandidatuoti į Pildomąją Tarybą. Kanados lietuviai, SLA nariai, mano, kad jų atstovui pritiktų atstovauti jų reikalus centriniuose organuose.

* LAIŠKŲ LIETUVIAMS konkursas, tema "Kokį aš noriu matyti kunigą", visuomenėje sukėlė didelį susidomėjimą. Buvo gauta net 30 rašinių iš įvairių pasaulio vietovių, daugiausia iš JAV. Šiuo metu konkurso jūry komisija skaito rašinius. Komisiją sudaro: pirm. dr. St. Budrys, sekret. N. Užubalienė, nariai A. Skrupskelienė, kun. A. Stašys ir dr. A. Liulevičius. Premijos bus įteiktos kovo 15 d. 4 val. p.p. Jaunimo Centre Chicagoje.

NEW YORK

Korp! Neo-Lithuania New Yorke kviečia atsilankyti į tradicinį pavasario balijų, ruošiamą balandžio mėn. 4 d. (šeštadienį), 8 val. vak., International Hotel patalpose (prie J. F. Kennedy aerodromo, N. Y.).

Pakvietimus iš anksto galima įsigyti ar užsisakyti krepšiantis pas D. Sirusaitę: 85-59 88th St., Woodhaven, N. Y., tel. HI 1-8724 ar pas J. Mauruką: 84-23 116th St., Richmond Hill, N. Y., tel. VI 6-5447.

Esant ribotam vietų skaičiui, pakvietimų prie įėjimo svečiai negalės įsigyti.

Užsakymai priimami iki kovo 25 d.

* LITERATŪROS VAKARĄ New Yorke kovo mėn. 15 d. rengia Ateitininkai Sendraugiai. Vakarą įvyks 4 val. p.p. Apreiškimo parapijos salėje. Programoje dalyvauja: rašytojai K. Grigaitytė - Graudienė, Audronė Balčiūnienė, A. Šešplaukis - Tyrutis, S. Zobarskas, L. Žitkevičius, V. Volertas, Dramos aktorai: I. Veblaitienė, V. Valiukas ir A. Žemaitaitis deklamuos Donelaičių, F. Kiršą ir kitus kū-

ALT S-gos Cicero skyriaus susirinkime J. Vasaitis skaitė turiną paskaitą apie prezidento A. Smetonos vidurio kelio politiką. Nuotraukoje skyriaus valdyba: ižd. Jonas Činkus, sekr. Juozas Šulaitis ir pirm. Jonas Vasaitis, V.A. Račkausko nuotrauka

rinčius. Savo teisybę skelbti atvažiuoja New Yorke seniai girdėtas akt. ir rašyt. A. Gustaitis. New Yorke plačioji lietuvių visuomenė nuosirdžiai prašoma dalyvauti. Pakvietimai gaunami prie įėjimo.

* VASARIO 16 GIMNAZIJAI paremti rengiamoje madų parodoje New Yorke balandžio mėn. 12 d. savo pasitūsus drabužius demonstruos I. Alksninienė, B. Liogienė, L. Redikaitė, M. Raugienė, G. Uselytė, I. Veitienė, B. Zabulienė, J. Žilutė. Be kasdieninių drabužių bus demonstruojama ir vestuvinės suknelės. Laukiama daugiau modelių. Visi modeliai registruojasi pas J. Vytyvienę telef. VI 6-2980.

CHICAGO

* PED. LITUANISTIKOS INSTITUTO stipendijų fondui "Ramonės" Chicago skyrius, paskyrė 80 dol. Šiokiomis visuomeninių sambūrių ar pavienių asmenų skiriamomis stipendijomis apmokamas mokslo mokestis šių institutų lankantiems studentams. Tokios stipendijos yra reikšminga moralinė ir medžiaginė parama ne tik jas gaunantiems studentams, bet ir paties Instituto išsilaukymui. Stipendijas priima Instituto iždininkas dr. J. Kubilius, SJ, 5620 S. Claremont Ave, Chicago, Illinois.

REKOLEKCIJŲ MOTERIMS TVARKARAŠTIS

Kovo m. 19 d. 7:30 val. vak. konferencija ir palaiminimas. Kovo m. 20 d. 7:30 val. vak. konferencija ir palaiminimas. Kovo m. 21 d. 7:30 val. vak. konferencija, palaiminimas ir išpažinčių klausymas.

Kovo m. 22 d. -- Verbių sekmad. 10 val. ryte šv. mišios ir komuniija.

Tuo po pamaldų Jaunimo Cent-

BALTIMORE

PREZ. SMETONOS MINĖJIMAS

Prezidento Antano Smetonos mirties 20-čio minėjimas įvyks kovo 14 d. 7 val. vakare Lietuvių svietainėje.

Minėjimui sudaryta rimta ir turininga programa. Išskilmingoje dalyje numatoma Nepriklausomos Lietuvos atstovo Washingtono trumpa kalba.

Pagrindiniu pranešėju pakviestas iš New Yorko prof. Dr. B. Nemickas. Vokiečių okupacijos metu 1944-45 m. buvo VLIK vicepirminku ir generaliniu sekretorium. Pirmos bolševikinės okupacijos metu kalintas Tauragėje ir Kaune. Šiame krašte aktyviai veikia tautinės minties organizacijose. Studijavo ekonominius ir politinius mokslus Hamburgo ir Berlyno universitetuose.

Meninę programą atliks Philadelphia Lietuvių Tautinis ansamblis. Šis kaimyninis dainos ir

muzikos meno vienetą baltimoriečiams pažįstamas ir kiekvieno atsilankymo metu vis naujas. Ypačingai šiame koncerte jo programa bus neįprastinė, nes šiais metais rengiasi dalyvauti Lietuvių Dienos dainų šventėje New Yorke. Bus atliekamos dainos choro ir solistų.

Baltimorės ir Washingtono lietuvių, dalyvaujanti ruošiamame minėjime atliks du gerus darbus: 1) prisimins garbingo asmens darbus lietuvių tautai, 2) parems finansiniai kaimyninio dainos ir muzikos meno vienetą jam vykstant į Lietuvių Dieną New Yorke.

Šis minėjimas labai tinka gyvenimo nuotakoms.

Įėjimas asmeniui 2 dol., studentams ir moksleiviams nemokamas. (mk)

E. CHICAGO

PREZIDENTO ANTANO SMETONOS MIRTIES MINĖJIMAS

Š.m. kovo mėn. 8 d. East Chicago lietuvių organizacijų komitetas rengia Prezidento Antano Smetonos 20 metų mirties minėjimą. Minėjimo programa:

10:30 val. šv. Mišios už A.A. Prezidento vėlę. Tuo pačiu laiku, Clevelande, ant Prezidento Antano Smetonos kapo padedamas vainikas, kurį East Chicago lietuvių organizacijų vardu padės geras Prezidento draugas K.S. Karpius.

5 val. vak. šv. Pranciškaus parapijos salėje įvyks Minėjimas - Akademija.

Programoje:
a) Paskaita -- prof. dr. Puzinas,
b) Alice Stephens moterų oktetas,
c) aktorė Irena Nivinskaitė - Jonynienė,
d) solistė Natalija Aukštuolienė ir
e) vietos lietuvių parapijos choras.

Minėjimui rengti komitetas kviečia lietuvių visuomenę gausiai dalyvavimu pagerbti Lietuvos pirmąjį prezidentą.

Krepšininkų pasiruošimai Australijon

* JUOZAS BAČIŪNAS, PLB pirminkas, prieš pradėdamas atostogas Floridoje, lankėsi Chicagoje ir čia gyvai domėjosi krepšinio išvykos organizaciniais darbais. J. Bačiūnas, jei sąlygos leis, tikisi drauge su mūsų krepšininkais šią vasarą lankytis Australijoje.

* FASK PIRMININKAS Jaunutis-Nasvytis ir Kanados lietuvių sporto apygardos įgaliotinis Kazys Baronas lankėsi Chicagoje ir čia posėdžiavo su krepšinio išvykos į Australiją organizacinio komiteto nariais, aptardami išvykos finansinius bei techninius reikalus.

* KREPŠINIO IŠVYKOS ORGANIZACINIS KOMITETAS išdirbo planus finansiniam vajui praveisti kad įgalintų mūsų krepšinio rinktinę vykti gastroliams į Australiją. Planus paruošė ir tuos reikalus tvarkys org. komiteto nariai Karolis Druga ir Bronius Nainys.

* ŠIAURĖS AMERIKOS lietuvių krepšinio išvykai paremti aukas prašoma siusti arba įteikti šiais adresais: Z. Dailidka (JAV Liet. B-nės centro valdybos iždininkas), 5921 S. Fairfield, Chicago, Ill. 60629; K. Dočkus (JAV Liet. B-nės Chicago apygardos iždininkas), 1901 S. 49th St. Cicerio, Ill. 60650; V. Grėblitnas (išvykos org. komiteto iždininkas), 6941 S. Washtenaw, Chicago, Ill. 60629. Išvykos pajamas ir išlaidas tikrins JAV lietuvių Bendruomenės centro valdybos revizijos komisija ir apyskaita, užbaigus išvyką, bus paskelbta spaudoje.

* AUSTRALIJOS COCA-COLA firmos atstovai susirišo su teikėte lietuvių sportine vadovybe pasiūlydami nemokamai reklamuoti š. Amerikos lietuvių krepšininkų gastroles Australijoje. Šiam tikslui ruošiami specialūs plakatai, kuriais bus apkabintos visos minimos firmos gaminių išvežiojimo mašinos. ŠALFAS Inform. K-ja

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo

Komiteto Pirmininkui

DR. ANTANUI TRIMAKUI

mirus, gilią užuojautą, jo žmonai,

Jadvygai, sūnams Kontautui

ir Gediminui, reiškia

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos
Centro Valdyba

Brangiam idėjos draugui ir garbės nariui

DR. JULIUI KAUPUI

mirus, jo žmoną DALIĄ, sūnų ALGĮ ir dukrą

JŪRATĘ, giliai užjaučia ir kartu liūdi,

Santaros-šviesos Federacija

DR. JULIUI KAUPUI

netikėtai mirus, jo žmonai DALIAI, vaikams ir

broliui inž. ALGIUI reiškia gilią užuojautą

Jonas, Veronika ir Erikas
Jasiukaičiai

VLIK'o Pirmininkui, nuosirdžiam ir dideliu kovotojui už Lietuvos laisvę, rezoliucijų žygio rėmėjui

A. A.

DR. ANTANUI TRIMAKUI
staiga mirus, liūdinčią žmoną, sūnus ir kitus artimuosius nuosirdžiai užjaučia

Rezoliucijoms Remti Komitetas

A. A.

SOFIJAI ŠARKIENEI mirus.

gedule likusi jos vyrai JONĄ, dukras JANĘ, IRENĄ, DANUTĘ, sūnus VINČĄ, JONĄ, VYTAUTĄ ir jų šeimas nuosirdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Vaclova ir Vincas Šarkai,
Izolda ir Kestutis Černiai,
Nijolė ir William Rice ir
Olga Plepienė

Tauriam lietuviui VLIK'o Pirminkui

A. A.

DR. ANTANUI TRIMAKUI

mirus, jo šeimai, giminėms ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Chicagos Lietuvių Taryba